

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climat

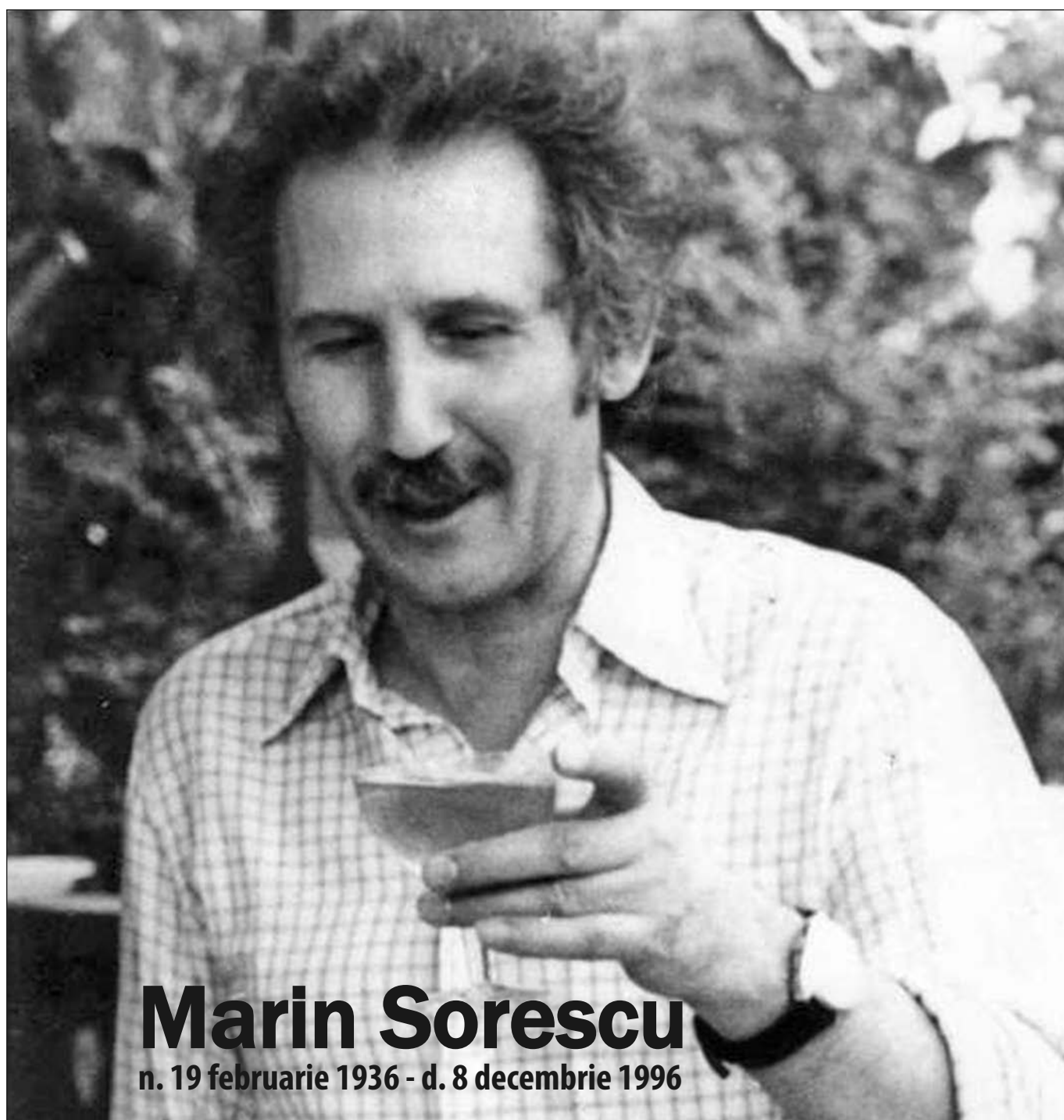
51

Director fondator:
Ion Iancu Vale

literare

Anul 5
februarie
2012

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Marin Sorescu
n. 19 februarie 1936 - d. 8 decembrie 1996

Semnează în acest număr

Vlada Afteni	Biografie Marin Sorescu	3
Aurora Pețan	Limba română, patria mea	4
Adrian Marino	Altă Românie	6
Augustin Deac	Codex Rohonczy	7
Al. Florin Țene	Arta și literatura în concepția lui Alex. Ștefănescu	8
Al. Florin Țene	Poezia trece	8
Iulia Barcaroiu	Gargantua	9
Corneliu Leu	Către Dimitrie Grama	10
Victor Sterom	Note de lectură	12
Victor Sterom	Timpul ca o cicatrice	13
Melania Cuc	Cartea cu coperti de sticlă	14
Menuț Maximilian	Poeme	15
Lucian Gruia	Ion Pop - În fața mării	16
Raquel Weizman	Interviu cu umoristul Dorel Schor	17
George Roca	Ars Poetica	19
Gheorghe Valerică Cimpoca	Rațiune, Iubire și Credință	20
Ion Iancu Vale	Urmărirea	21
Ștefan Doru Dăncuș	Lucrând la reactivarea fondului sufletesc uman	22
Vavila Popovici	Poeme (Hibernale)	23
Llelu Nicolae Vălăreanu	Poeme (Hibernale)	23
Ion Iancu Vale	Poeme (Hibernale)	23
Kozeta Zylo	Poezie albaneză din SUA	24
George Roca	Farmecul femeilor mature	25
Ion Vanghele & Georgeta Resteman	Poeme în oglindă	26
Victoria Stoian	Poeme cu vedere la mare	27
Florin Vârlan Neamțu	Din dragoste pentru Melissa (poem)	28
Gavril Moisa	Să redescoperim poveștile copilăriei	29
Emil Niculescu	Epicriza cultivatorului de umbre	30
Mihai Ardeleanu	Cărașul	31
Vioryny Vintilă	Am fost odată inocenți	32
George Roca	Crăiasa florilor (Liane)	33
Delia Stăniloiu	Rondel cu murg	33
Vavila Popovici	Preaplinul tăcerilor	34
Marina Ilie	Teneși și-un suflet	35
Roni Căciularu	Euforia de a exista	36
Cristina Ott	Poeme	37
Manuela-Elena Dragoș	Mihai Eminescu - legenda sufletului românesc	38
Anca Goja	Anunț festival	39

La aniversare

Cu ocazia zilei sale de naștere, 14 februarie 1937, urăm colaboratorului nostru, mereu tânărului și activului scriitor Victor Sterom, cele mai calde și sincere urări de sănătate, iubire din partea semenilor și confracților săi, forță creatoare în continuare și LA MULȚI ANI!

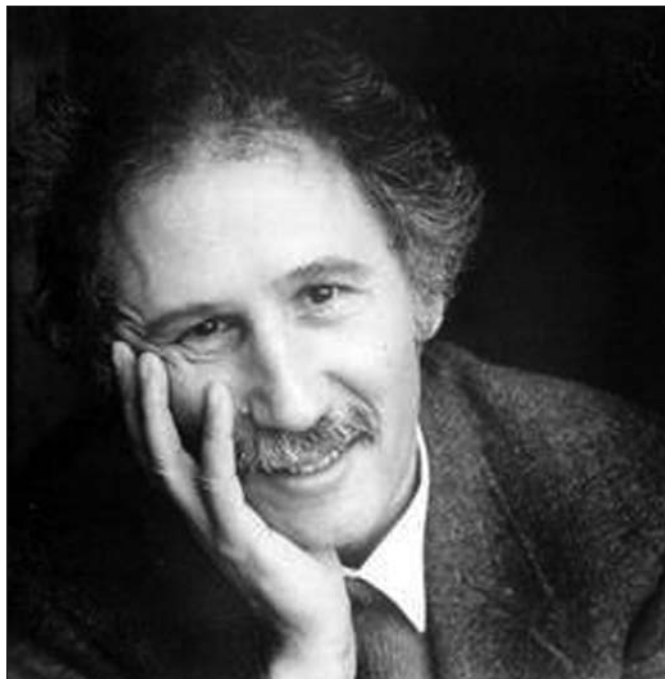
Biografie

Marin Sorescu

Sorescu a fost poet, dramaturg, prozator, eseist și traducător. Operele lui au fost traduse în mai mult de 20 de țări, totalizând peste 60 de cărți apărute în străinătate. S-a făcut remarcant și prin preocuparea pentru pictură, deschizând numeroase expoziții în țară și în străinătate. Fără a se înscrie într-un partid politic după Revoluția română din 1989, a ocupat funcția de Ministru al Culturii în cadrul cabinetului Nicolae Văcăroiu (25 nov. 1993 - 5 mai 1995).

Școala primară o face în comuna natală. Începe liceul „Frații Buzești”, Craiova, transferat apoi la Școala Medie Militară Predeal, absolvită în 1954. Mai apoi face facultatea de Filologie din Iași (1955-1960). Stabilit la absolvire în București, cu o ascensiune rapidă în lumea literară, ca poet, romanier, dramaturg, eseist.

Este considerat unul dintre cei mai mari scriitori români contemporani. Marin Sorescu (poet, dramaturg, prozator, eseist și traducător) a fost cunoscut în timpul vieții (1936-1996) pe aproape toate continentele planetei. Operele lui au fost traduse în: SUA, Canada, Mexic, Brazilia, Columbia, India, Anglia, Germania, Franța, Grecia, Suedia, Italia, Olanda, Spania, Portugalia, China, Singapore, Rusia, Cehia, Slovacia, Serbia, Macedonia, Bulgaria ș.a., totalizând peste șaiszeci de cărți apărute în străinătate.

Articolul a fost preluat de pe sit-ul

http://www.istoria.md/articol/549/Marin_Sorescu,_biografie

A publicat primul său volum („Singur printre poeți”) în 1964 și de atunci a impus un stil degajat, ușor ironic, fan-tezist (care atenuează reflecția gravă), deconcertant, de multe ori feroce în profundul sau simț critic. Sunt foarte cunoscute și volumele din ciclul „La lilieci”, un univers poetic pornind de la un cimitir ce poartă acest nume. Ideea i-a venit lui Marin Sorescu în momentul în care acesta se afla cu o bursă în SUA la Universitatea din Iowa când i-a căzut în mână un volum al poetului american, Edgar Lee Masters intitulat Spoonriver, construit în același mod.

Ca dramaturg, So-

rescu este autorul unei capodopere, „Iona”, care împreună cu alte piese ale sale, figurează în repertoriul multor teatre din lume. Creația sa dramaturgică poate fi considerată și ea ca fiind excepțională: „Iona”, „Paracliserul”, „Matca”, „Există nervi”, „A treia țeară”, „Răceala”.

Piese sale s-au bucurat de o primire excepțională, fiind traduse și prezentate pe scene din Paris, Zürich, Tampere, Berna, Copenhaga, Geneva, Napoli, Helsinki, Dortmund, Varșovia și Port-Jefferson (SUA).

Marin Sorescu a fost membru al Academiei Române, al Academiei Mallarmé din Paris, al Academiei Europene de

Știință și Artă din Veneția, al Academiei de Arte, Știință și Profesii din Florența. A condus revista literară „Ramuri” și a fost președintele Uniunii Scriitorilor din Craiova.

Critici de talie internațională au opinat că a fost unul dintre cei mai reprezentativi poeți contemporani ai lumii, nominalizat pentru Premiul Nobel pentru literatură. În țară i-au fost decernate cele mai înalte distincții: Premiul Academiei (de două ori), Premiul Uniunii Scriitorilor (de șase ori).

Dintre premiile internaționale cităm: Premiul Herder, Viena, 1991; Medalia de Aur pentru poezie „Ospiti Napoli”, 1970; Premiul „Fernando Rielo”, Madrid 1983; Premiul „Felix Romuliana”, Belgrad 1994.

În România Marin Sorescu ocupă un loc important în programa școlară, atât în învățământul preșcolar, prin cărțile sale pentru copii, cât și în învățământul primar și liceal și în Facultățile de Filologie.

A murit în anul 1996, la București.

La moartea lui au rămas în manuscris cincisprezece volume inedite, poezie, eseu, jurnal, roman. Cunoscut și prin preocuparea sa pentru grafică și pictură (a avut mai multe expoziții în țară și străinătate), în urma lui au rămas opere care vor fi reproduse în cataloage.

**Articol îngrijit de
Vlada Afteni**

Aurora Pețan

R: Am aflat că, totuși, aceste piese din plumb au fost analizate.

A.P: Da. Am extras mostre din cele 35 de piese, le-am dus la Institutul de Fizică Nucleară și rezultatele sunt, fără nici un dubiu: plumb de secolul al XIX-lea. S-au făcut comparații cu medalii de plumb din vremea lui Cuza și compoziția este identică. Este sigur plumb modern, care confirmă teoria copiilor.

În anul 2002 a fost trimisă la Oxford una dintre piese, împreună cu o scoabă de plumb din zidul de la Sarmizegetuza, oferită de profesorul Ion Glodariu, care este datată, sigur, secolul I d.Hr. Analizele au arătat că piesa conține cam aceleași impurități ca și scoaba de plumb dacică și că autenticitatea acestei piese depinde de siguranța contextului în care a fost găsită scoaba. Dacă scoaba este autentică, este posibil ca și piesa să fie autentică. Pornind de la aceste rezultate, considerând că plumbul este dacic, s-a ridicat următoarea întrebare: cum e posibil să arate atât de bine niste piese de plumb peste care au trecut 2.000 de ani, într-un sol cu umiditate ridicată, ca al țării noastre?

Domnul Romalo a presupus că s-au făcut matrite din folie de aur, în care s-au imprimat scrisul și imaginile cu poansonul, apoi s-a turnat plumb, iar când piesele au fost descoperite, s-a extras folia de aur și abia atunci plumbul ar fi in-

trat în contact cu aerul Cei de la Monetărie spun însă că această ipoteză este neplauzibilă, pentru că multe piese au dimensiuni mari și, o folie de aur, ca să poată fi imprimată, trebuie să fie foarte subțire. Astfel de matrite nu ar mai fi suportat o greutate atât de mare de plumb.

Analizele repetate de trei ori la Institutul de Fizică Nucleară pe piesa analizată la Oxford au demonstrat că există, într-adevăr, impurități, dar numai la suprafața pieselor: cupru, argint și alte metale, în cantități foarte mici, care pot proveni fie din contaminarea cu matritele, fie din contaminarea cu obiectele împreună cu care au fost depozitate. Însă, în interiorul pieselor este plumb pur. Este, deci, posibil, ca cei de la Oxford să fi măsurat numai exteriorul piesei, nu și interiorul. Nu există nici un dubiu că plumbul din interior este 98% pur, cu adaos de staniu. Asta este formula tipică pentru plumbul de tipografie.

R: Care este opinia Dumneavoastră, în legătură cu autenticitatea acestor plăci ?

A.P: După opinia mea, plăcile sunt autentice, în ceea ce privește conținutul lor, însă, în ceea ce privește suportul este vorba, în mod sigur despre niste copii din secolul al XIX-lea.

Cu siguranță, Regele Carol a vrut, când și-a dat seama de importanța istorică a acestor piese, să lase spre cercetare, chiar dacă cele de aur nu au fost distruse, chiar dacă ele există, copii după ele. Pentru că ar fi fost dificil să se fi dat la studiat tone de aur. Mi se pare logic să fi făcut niste dubluri după aceste piese.

R: Dacă sunt falsuri, cine

ar fi putut să le facă ?

A.P: Se presupune că Hasdeu. Unii spun că el ar mai fi făcut niste falsuri, e vorba despre niste documente medievale.

Nu de aici pleacă însă ipoteza falsului. Alexandru Vulpe susține că un nepot de-al lui Hasdeu ar fi lăsat o scrisoare în care ar fi spus ceva în legătură cu aceste piese. Nu se știe nimic despre scrisoare, dacă există sau nu. Între timp, Alexandru Vulpe a renunțat la ideea scrisorii, nu și la ideea falsului atribuit lui Hasdeu. De ce? Pentru că, aceste plăci, pe lângă foarte multe ilustrații, conțin o limbă. Ori, la vremea respectivă, în afară de Hasdeu, nimeni nu avea cunoștințe atât de temeinice încât să inventeze o limbă atribuită dacilor.

Hasdeu a fost un personaj absolut genial. Este sigur că cel care a creat plăcile, dacă admitem că a existat un falsificator, trebuie să fi fost chiar mai genial decât Hasdeu.

Se știe că doar Hasdeu detinea la vremea aceea cunoștințele necesare creării unei limbi și a unei arhive atribuite dacilor, mai ales că el era foarte pasionat de substrat. El este cel care, scotând în evidență exagerările scolii latine, a studiat temeinic ce s-a putut studia, pe vremea respectivă, din substratul dacic. Însă, Hasdeu atribuie dacilor un alfabet folosit de secui, descoperit într-un document de secol XIII. Hasdeu presupunea că dacă secuii aveau un alfabet în secolul al XIII-lea, trebuie să-l fi găsit acolo, în Ardeal, și că el trebuie să fie continuarea alfabetului dacilor.

R: Si nu este așa ?

A.P: Alfabetul secuilor nu are nici o legătură cu alfabetele de pe plăci. Acestea sunt, predominant, grecești. Alfabetul ►

► secuiesc este foarte straniu. Dacă Hasdeu ar fi făcut plăcile astea, nu ar fi folosit alfabetul grec, el fiind convins că acel alfabet al secuilor este dacic.

Înainte de a descoperi alfabetul secuilor, Hasdeu presupunea că Deceneu, care, conform lui Iordanes, ar fi stat o vreme în Egipt, ar fi adus de acolo o scriere. Deci, a avut o ipoteză anterioară alfabetului secuiesc. Asta ar fi prima neconcordanță. A doua ar fi legată de limbă. Și este mult mai gravă.

Limba din plăci nu seamănă cu substratul limbii române. Nu există cuvinte din substratul limbii române, nu există fenomene atribuite substratului limbii române. Ori, Hasdeu, care studiase substratul (este primul nostru lingvist care studiase substratul) n-ar fi ratat ocazia să introducă niste elemente, clar de substrat, în aceste plăci.

R: Atunci, în ce limbă au fost scrise plăcile ?

A.P: După mine, limba din plăci nu este o limbă indo-europeană. Acesta este lucrul senzational pe care îl pot spune. Este o limbă care nu are desinente, care nu face distincție de gen, de persoană, de număr, de caz. Nu stim când avem plural, când avem singular, când avem feminin. Aproape toate cuvintele se termină în "o", nu în "a", așa cum le stim noi din izvoarele grecești și latinești (de exemplu Boerobiseto, Vezino), chiar și femininele se termină în "o": Napoco, Genuclo. Există elemente care se regăsesc și în limba română, dar care, paradoxal, în română nu sunt atribuite substratului, ci limbii latine. Este limba dacă, fără îndoială, însă, fie este o limbă preindo-europeană, deci mult mai veche – ceva de genul limbii basce care a supraviețuit asimilării indo-europene, fie, adoua variantă (la care m-am gândit, dar la care nu tin foarte mult) este o limbă sacră, folosită numai de preoți, în vreme ce poporul folosea o limbă comună, diferită.

Plăcutele ar putea fi, deci, scrise într-o limbă sacră, care să se fi conservat în casta preoților.

R: De unde ar putea să provină aceste plăci scrise, și ce povestesc ele?

A.P: În mod sigur, plăcutele provin din mai multe zone și din mai multe epoci. Ele au fost strânse laolaltă, într-un anumit moment. Însă, există o unitate de stil și de redactare, ceea ce înseamnă că exista o tradiție puternică. Plăcile consemnează, cu siguranță, evenimente importante de la curtea regilor daci, precum alianțe, războaie câștigate, diferite evenimente. Lipsesc multe piese din această arhivă. Noi avem foarte puține. Se vede ușor că există o unitate de stil pentru plăcile din vremea lui Burebista, pentru cele din vremea lui Decebal, pentru cele din Dobrogea și așa mai departe.

Mai mult, tipurile de scriere se grupează pe epoci și pe zone. Lucru foarte important, pentru că e greu de crezut că cineva în secolul al XIX-lea cunoștea scrierile grecești locale.

Mai exact, plăcile din Dobrogea sunt scrise în alfabet grecesc ionian, care folosea omega și eta. Este vorba de plăcile care par să provină de la cetatea Genucla, spre exemplu.

În funcție de informațiile de pe plăci, le-am putut grupa: asdar sunt plăci de la Sarmizegetuza, de la cetățile din Dobrogea, plăcile lui Cotizo, care sunt din zona Banatului.

Cele care par să provină din Dobrogea folosesc un alfabet de influență clar ioniană, lucru firesc, pentru că acolo erau cetățile grecești milesiene. În schimb, plăcile din vremea lui Decebal folosesc un alfabet grecesc occidental, care trebuie să fi provenit de undeva din sudul Italiei, același care stă la baza alfabetului latin, prin intermediul etrusc. Ori așa ceva nu știu dacă se putea cunoaște la vremea respectivă (secolul XIX n.n.) pentru că alfabetele locale și dialectologia

greacă s-au constituit ca științe doar la mijlocul secolului al XX-lea.

Multe sunt plăci de la Cetatea Helis. Ele vorbesc nu numai despre Dromichete, el fiind unul dintre nenumărații regi de la Helis. Avem chiar o genealogie de la Helis (mai există încă una de la Sarmizegetuza), care se încheie cu Oroles, care trebuie să fie același cu Rhodes, din Dio Cassius, și care, cum pare să rezulte din texte, este autorul complotului care l-a dețronat pe Burebista.

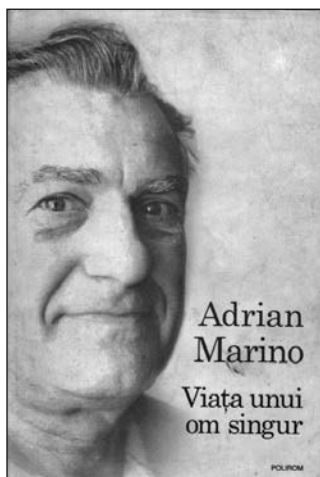
R: Prof. dr. Vasile Borneant mi-a arătat niste semne asemănătoare, descoperite de dânsul pe niste mandibule de cal, la Chitila...

A.P: Am văzut și eu semnele de pe oasele de la Chitila. Textele din plăci sunt scrise 90% în alfabet grecesc, cu diferite variante. Este adevărat că există și câteva scrieri total necunoscute în aceste plăci. Cea mai stranie apare pe frontonul templelor reprezentate pe plăci. Această scriere seamănă, într-adevăr, cu scrierea de pe oasele de la Chitila.

R: Asemenea semne se află și în Biblia lui Wulfila...

A.P: Biblia lui Wulfila se știe că a fost scrisă în nordul Dunării în sec. IV d.Hr. Wulfila a trăit câțiva ani aici. El a fost cel care i-a creștinat pe goti și primul care a tradus în gotică Biblia. Alfabetul gotic a fost inventat de el, și se spune că are la bază alfabetul grecesc. Însă alfabetul gotic primitiv, publicat de Vulcanius Bonaventura, conține cel puțin un semn, care a fost folosit și de daci în aceste tăblite. Pentru că, chiar dacă spunem că dacii au folosit în tăblite alfabetul grecesc, nu este totuși alfabetul grecesc pur, ci unul care conține niste semne speciale, pentru sunete speciale, care nu există în limba greacă. Acel semn din alfabetul gotic, care în alfabetul dacic notează sunetul "ce", nu are valoare în alfabetul gotic, pentru că nu există sunetul. De aceea nu se explică existența lui, decât printr-o preluare de la daci.

Va urma

Adrian Marino

Ar mai fi de îndeplinit și o altă ultimă condiție a emancipării și „europenizării” noastre. Poate cea mai dificilă dintre toate. A nu mai da vina, la infinit, numai pe alții. A conta doar - sau în primul rând - pe forțele proprii. A cultiva solidul principiu seif help. A dori și a voi să construiești efectiv o țară. Pentru a fi luat cu adevărat în serios, a inspira încredere și a avea un minim prestigiu, care, acum, lipsește total. Și, nu în ultimul rând, suficient de „tare”, pentru a rezista sau măcar a negocia - în condiții onorabile - formidabilei presiuni rusești, directe sau indirecte. Mă obsedează și adesea chiar mă umilește imaginea, larg răspândită, a unei țări inconsistente, neserioase, exportatoare doar de borfași, bășcăliosă și vulgară. Pe scurt, disprețuită. Cu cerșetori, cu copii ai străzii, cu plaje murdare, cu servicii proaste, cu un „turism” mizerabil. Nu mă va convinge nicio dată, nimeni, și sub nici un motiv din lume, că

Altă Românie (17)

„spiritualitatea”, în actualul stadiu istoric de evoluție a României, este mai importantă decât ridicarea standardului de civilizație și de dezvoltare economică.

O concepție radical deosebită am - în sfârșit - și despre o nouă cultură română. O componentă esențială și structurală a unei noi Românii pe care, în mod indiscutabil, o „merităm” din plin. Că ea diferă profund de ideile care circulă în mod curent în acest domeniu nu mai am iarăși nici o îndoielă. Dar, din punctul meu de vedere, este vorba de o situație lipsită de importanță. Iar dacă mă exprim, mai ales la acest capitol, în mod rezumativ, sumar și expeditiv, cauza este una singură: asupra acestui subiect m-am exprimat anterior, în repetate rânduri, în diferite cărți și articole. Rețin deci doar câteva idei de bază pe care le consider fundamentale.

Cred mai întâi, în superioritatea culturii „citadine” asupra celei „populare”. A culturii urbanizate, bine personalizate, individualizate și nu „folclorice”, arhetipale, anonime. Pusă apoi pe baze solide, de mare competență și erudiție. O cultură construită și organizată, nu improvizată. Toată viața mea am dorit să „construiesc” ceva și cred că - în cultura română - câteva „premiere absolute” se

leagă și de numele meu: unele cărți despre Macedonski. Eliade, primul dicționar do ideii literare, prima biografie (respectiv istorie) a ideii do literatură etc. Nu ostc foarte mult, dar nici chiar foarte puțin și neglijabil. o cultură do sinteze personale, nu de simple snobisme la modă, mimetisme și sincronisme de import. Știu că „formele fără fond” sunt o realitate inevitabilă. Dar datoria noastră este de a le da cât mai repede posibil un „fond” real, corespunzător. Cheia soluției? Continuitate, reflexie personală, seriozitate și spirit critic. Fără acest filtru obligatoriu, orice cultură intră în derivă și rămâne într-un minorat etern. Subdezvoltată și fără nici un prestigiu.

Foarte importantă este și depășirea dominației culturii oficiale (sub toate aspectele: academie, universitate, uniuni de creație, programe didactice etc.) asupra culturii alternative, independente, libere. Cultura este o întreprindere și o activitate liberă sau nu există. Dirijismul, propaganda, ierarhiile consacrate o anulează în germene. La fel, dogmatismul, repetiția litanică a unor clișee („cum a spus Noica” etc), citarea evlavioasă, în transă admirativă, a unor „măiestrii spirituali” (Nae Ionescu, N. Steinhardt). Ravagiile acestor „directori de conștiință”, într-o

cultură crudă, nedezvoltată, nefundamentată pe baze raționale (inclusiv raționaliste) sunt incalculabile. Cred că T. Maiorescu a văzut cel mai bine: avem, în primul rând nevoie de un manual de logică. L-aș „completa” cu un manual de înțelepciune criticistă, sceptică și, bineînțeles, stoică. Dar toate acestea, știu foarte bine, au neapărată nevoie de o altă dezvoltare și argumentare. Nu în acest context, totuși.

Într-o lume în plină globalizare și mondializare (cuvinte devenite la modă, dar care exprimă o realitate evidentă), problema integrării europene și „universale” a culturii și literaturii române se pune cu acuitate și stringență. Am scris în acest sens în repetate rânduri. În special din perspectivă „comparatistă”. Dar nu numai. Este vorba, în același timp, de o politică de relații externe culturale (deocamdată foarte slabă, ca să nu spun inexistentă), dată pe mâna unor cunoscuți carieriști, gen Dan Hăulică, „ambasador” - o, vai! - al culturii române la UNESCO, de fapt și ea un mare moft și de o reorganizare internă. Integrare nu înseamnă, în mod categoric, nici epigonism, nici renunțare la personalitate și inițiative proprii, nici eternul complex de inferioritate. obligatorie.

Va urma

Augustin Deac

Descifrarea și prezentarea de către cercetătoarea Viorica Mihai-Enăciuc a primului document, care conține Jurământul tinerilor vlahi, adică români, cu care se deschide acest Codex, care se află în Arhiva Academiei de știință a Ungariei și care a fost adus în țară sub formă de microfilm color, de către autorul acestor rânduri, a produs în rândul specialiștilor o mare surpriză, întrucât conținutul acestui Codex completează multe goluri din cunoașterea adevăratei istorii a poporului român, dar, în același timp corectează multe afirmații ale unor oameni de știință români și străini referitoare la momente semnificative din istoria poporului nostru, evidențiindu-se astfel vechimea lui multimedială, continuitatea lui neîntreruptă în spațiul strămoșilor lui autohtoni, geto-dacii, ca și nivelul deosebit de ridicat al culturii lui materiale și spirituale, dovedindu-se, fără putință de tăgadă că poporul român era unul dintre cele mai vechi popoare ale Europei.

O cronică românească însumând 448 de pagini, din secolele XII-XIII, scrisă în limba română arhaică cu alfabet geto-dacic.

Codex Rohonczy (10)

Comentând primele pagini descifrate ale acestui Codex, specialistul român de marcă, I.C.Chițimia, într-o prezentare intitulată Cultură și scris românesc în vechime, sublinia valoarea istorică deosebită a conținutului acestui Codex, scriind printre altele: "Se face din ce în ce mai mult dovada că, pe lângă elemente de cultură străveche, poporul român a avut și un scris de veche moștenire, care s-a dezvoltat progresiv până la a turna în el, cu vremea, chiar limba română, în diversele ei faze de evoluție. Epoca noastră va rămâne, probabil, însemnată, foarte însemnată, tocmai prin această cunoaștere științifică cu mult înainte, față de datele cunoscute până acum, a elementelor de cultură și a scrisului românesc... Acest codex de 448 de pagini, copie a unui original, care se referă la evenimente foarte vechi, va deveni senzațional la publicarea integrală. Deocamdată, primele pagini transpuse în limba română curentă, pe care le avem în față, referitoare la jurământul ostașilor "blahi", surprind, prin ideile de inițiere și înalta educație civică și patriotică a tineretului, prin creșterea lor în realitatea vieții pe pă-

mânt, și prin forme retorice, ce ating timbrul poeziei, mai ales dacă se restructurează puțin topica frazei pentru urechea cititorului de azi și se traduc pentru înțelegerea lui expresiile simbolice. Este, nici mai mult, nici mai puțin, o desprindere de obiceiuri și practici vechi... Dacă n-am avea literele greu de interpretat, nu la îndemâna oricui, precum și structura străveche a scrisului de la dreapta spre stânga și de jos în sus (la lectură), s-ar putea bănuși că este vorba de o mistificare târzie. Scrisul acesta nu se putea inventa, de aceea nici nu s-a descifrat.

Nu avem de-a face însă numai cu un scris exersat foarte devreme și în forme moștenite, ci și cu inculcarea unui mod de viață, dezbărat de obiceiuri străvechi, cu o altă înțelegere a virtuților umane. Suntem în fața unui document monumental!" Și profesorul universitar dr. Anton Vraciu, de la Universitatea "Al.I. Cuza" - Iași, Facultatea de Filologie, apreciind munca deosebit de migăloasă a cercetătoarei Viorica Mihai-Enăciuc de descifrare a textului cu alfabet geto-dacic ca și valoarea deosebită a conținutului Codexului Rohonczy, pu-

blica în revista Anale de Istorie nr.6/1983 următoarea consemnare: "Lucrarea expune unele rezultate ale încercării de a descifra semnele scrierii și limba Codexului Rohonczy. Până în prezent se cunoștea, pe de o parte, faptul că textul reprezintă un manuscris recopiat în prima jumătate a sec. al XVII-lea, pe hârtie de pergament fabricată în nordul Italiei, pe de alta, că, pe la sfârșitul secolului trecut, au fost sistematizate semnele, fără însă ca textul să fi putut fi citit. Importantă este constatarea autoarei că semnele arhaice din acest Codex au analogii în scrierile silabice indo-europene din epoca bronzului, iar altele se întâlnesc în scrierile fonetice ale acelorași populații, ceea ce ar dovedi că scrierea aparține unor populații indoeuropene, nu cumanice. Faptul că unele semne asemănătoare sunt inserate în legende ale monedelor din secolul al XIV-lea, emise pe teritoriul Țării Românești în chirilică și latină, și persistența altora în arta populară unde au pierdut valoarea fonetică, dar și-au păstrat valoarea de comunicare, demonstrează că acest Codex a fost redactat în Valachia.

Va urma

Al. Florin Țene

Cunoscut ca un exigent critic literar Alex. Ștefănescu face parte din categoria cercetătorilor sobri și serioși, uneori ironic, cu o temeinică formație lingvistică și filosofică pentru care actul critic izvorăște dintr-o profundă necesitate lăuntrică obiectivă de clarificare a problemelor literare contemporane. Deși a debutat ca poet, în 1965, (scriam odată, afirmând: critical literar provine dintr-un poet sau

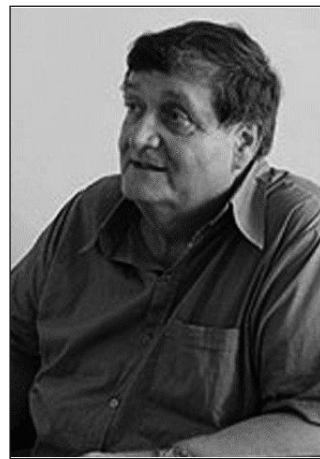
Arta și Literatura în concepția lui Alex. Ștefănescu

prozator ratat), din 1970 s-a dedicat criticii literare, prin rubrică a "Comentarii critice" de la revista „Luceafărul” condusă de prozatorul Ștefan Bănuțescu.

Pasiunea de literatură se manifestă încă din ani de studii medii de la școala din Suceava, fiind un iubitor al romanelor lui Tolstoi și poeziile lui Eminescu. Își continuă iubirea de literatură la facultatea de Filologie din cadrul universității București, pe care o termină în 1970. După care lucrează, succesiv, la revistele: Tomis, SLAST, România liberă, Magazin. Din 1990 devine re-

dactor la România literară, și din 1995 este promovat redactor șef la această publicație.

Debutul editorial l-a avut în 1977, cu volumul de critic literară „Preludiu”, apărut la editura Cartea Românească. Acest volum anunța apariția unui critic exigent pe firmamentul literaturii române. La numai trei ani de la acest debut îi apare la aceeași editură o nouă carte de critică literară, intitulată „Jurnal de critic”. La numai un an Editura Eminescu îi publică volumul „Tudor Arghezi interpretat de...”, în care descoperim și talen-

tul de istoric literar al criticului comentat.

Cărțile apărute, până în prezent, purtând semnătura lui Alex. Ștefănescu, ne dezvăluie un specialist pătruns de dorința de a cunoaște mai mult despre opera abordată, despre autorul ei. Este o necesitate lăuntrică obiectivă de clarificare. Chiar dacă de nenumărate ori în cronicile sale strecoară o ironie fină, uneori sarcastică, dar niciodată răutăcioasă.

Poezia trece

Al. Florin Țene

În vremuri ancestrale
Gânditorul din Hamangia
adăstând într-o vale
cu tribul său împreună
se temeau de apariția scrisului,
sub lună,
acele semne de rău prevestitoare :
“cine va mai asculta
cântece și gânduri
sub soare
când nimeni nu știe să citească
și scrisul pe piatră costă
cât un ciubăr de iască?”
Își ziceau ieșind
dintr-o grotă anostă...

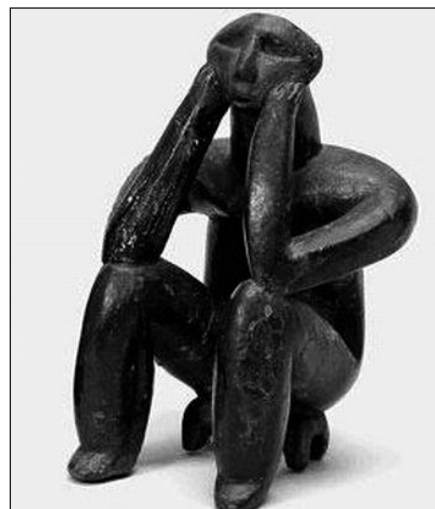
Vremurile se rostogoleau
vremuind generații
și Gutengerg a înfipt
un spin de teamă,
menestreli de prin

toate castelele Europei
și prelații
încălzeau saloanele cu
incertitudini și dramă:
“cine va mai asculta
cântecele noastre
sub fonta solară și astre
când puțini știu să citească
iar cartea e scumpă și fragilă
și poate să ardă ca o iască?
Nu e mai bine s-o facem din argilă?”

...și Dumnezeu a mai întors
câteva secole de pagini
pe dos,
poetii la colțurile pietelor
unor simpozioane de imagini
prevesteau sfârșitul Poeziei,
sorbind laptele viei:
“Nimeni nu mai citește o carte
și internetul cititorii n-i împarte,”

nevăzând că Poezia
încălțată cu sandale
din pielea cerului

și talpă din scoarță de tei
agale
venind din veacuri ancestrale
se strecoară printre ei
ca o femeie tânără
și dornică de dragoste
în mână cu o carte
în mileniul viitor
mai departe...

Gargantua

Traducere și
comentariu de
Iulia Barcaroiu,
SUA

Marea Gâlceavă din care se iscară Mari Războaie.

La acea vreme, cea al începutului de toamnă, când se culegea via, păstorii din ținut își petreceau vremea păzind podgoriile și împiedicând pe sturlubatici să mănânce strugurii. În care timp, plăcintarii din Lerne tocmai treceau pe drumul mare ducând la oraș zece ori douăsprezece încărcături cu plăcinte. Cei păstori îi chemară plini de curtenie și le cerură câte unele în schimbul banilor lor, la prețul pieții. Căci, notați, lucru ceresc de-a dreptul este a mânca la prânz plăcintă proaspătă cu struguri, mai ales dacă aceștia sunt din soiul de Burgundia ori tămîioși ori coarnă ori ceasla.

Plăcintarii nu răspunseră în niciun fel la chemarea lor ci, cu mult mai rău, îi măscăriră întru totul numindu-i oameni de gloată și de nimic,

Francois Rabelais

Pregătit pentru viața ecleziastică pe care chiar a practicat-o până în 1527, François Rabelais (1494-1553) a observat necruțător și caustic metodele scolastice proprii instrucției monahale pe care le-a combătut în opera sa de mai târziu, privindu-le filosofic și ușor batjocoritor și opunându-le un model modern al educației.

Spirit iscoditor, un as în practicarea medicinei, observator fin, Rabelais a lăsat în urmă o operă vizibil marcată de progresul spiritual al omenirii în epoca renascentistă; regăsim în ea umanismul profund și bucuria de a trăi, tentințe fundamentale ale unui secol eliberat de ascetismul religios.

Ca medic, el consideră corpul omenesc o realizare desavârșită a Creatorului; ca filosof, îl eliberează de constrângeri și dispreț. I se pare firesc să-l înzestreze pe om cu o viață morală în care liberul arbitru vine totdeauna în întâmpinarea binelui.

„Gargantua”, lucrare capitală în cinci volume, reprezintă un drum deschis către libertate spirituală, înțelepciune și bun simț, echilibru și moderație.

știrbi, petrecăreți, râioși, bădărani, prefăcuți, le-neși, lacomi, bețivi, fanfaroni, neciopliți, clienți răi, linge-blide, laudăroși, moftangii, maimuțoi, adormiți, mojici, neghiobi, ticăloși, prostănaci, pierde-vară, măscărici, bicisnici și cu alte asemenea epitețe defăimătoare, adăugând că n-or să ajungă ei a mânca din aceste plăcinte frumoase ci mai bine să se mulțumească numai cu pâinea cea mare și rea din secară.

La acea ocară, unul dintre ei, numit Frogier, un tânăr de treabă și prea cinstit de felul său, răspunse cu blândețe: "De când ați prins coarne de ați devenit așa bățăioși? Cu adevărat, aveți obiceiul de a ne vinde și nouă cu dragă inimă; ci acum ne refuzați. Nu este asta faptă de bună vecinătate și nu așa vă facem noi când veniți să cumpărați frumosul nostru grâu cărnău din care vă faceți prăjiturile și plăcintele. Ba chiar, în schimb, am

fi putut să vă dăm ceva struguri; dar s-ar putea să vă căiți, că doar veti mai avea de-a face cu noi. Atunci om potrive și noi la fel; să vă aduceți aminte de asta!"

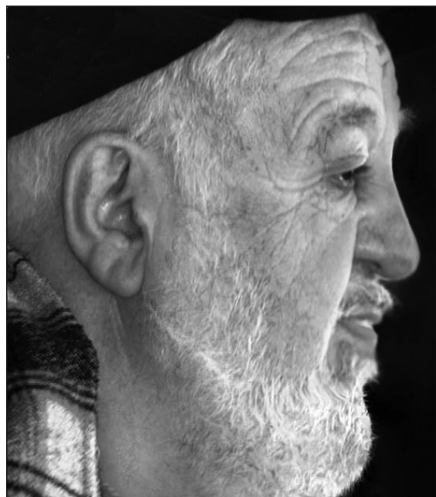
Atunci Marquet, mai mare în confreria plăcintarilor îi zise: "Ești într-adevăr ca un cocoș înfuriat în dimineața asta; ai mâncat prea mult mei ieri seară. Vino deci, vino și-ți voi da din plăcinte." Și iată că Frogier se apropie cu toată simplitatea scoțând de la cureaua o piesă de unsprezece parale și gândi că pentru asta Marquet avea să-i umple buzunarele de plăcinte dar acesta îi dădu în schimb cu biciul peste picioare așa de-i lăsă urme, apoi se puse pe fugă. Dar Frogier strigă a moarte și a luptă cât îl ținu gura și aruncă în el cu bâta sa de cioban pe care o purta la subsuoară; și-l pocni în moalele capului, peste artera temporală, în partea dreaptă, în așa fel ca Marquet căzu de pe iapă. Mai mult mort părea decât viu. În acest timp, arendașii care băteau nucile alergică

cu beldiile lor mari și dădură în plăcintari ca în seara cea verde. Ceilalți păstori și păstorite, auzind strigătul lui Frogier, veniră și ei cu ciomege și praștii și îi urmăriră cu aruncări cumplite de pietre, atâtea că păreau să fie grindină. În sfârșit îi ajunseră din urmă și le înșăfăcară cam patru sau cinci duzini de plăcinte; le plătiră, totuși, la prețul obișnuit și le mai dădură pe deasupra o sută de nuci și trei coșuri de struguri albi. Apoi plăcintarii îl ajutară pe Marquet să urce pe cal, căci avea o rană urâtă și se întoarseră la Lerne fără a-și mai urma drumul spre Parille, amintându-i sus și tare pe bivolarii, păstori și arendașii din Seuille și Sinais.

Acestea fiind făcute, păstori și păstorite, se bucurară foarte cu plăcintele celea și cu strugurii cei buni și se distrară împreună în sunetul frumos al cimpoiului, răzându-și de plăcintarii glorioși care nu se sculară în apele lor în acea dimineață. Și spălară încetișor cu struguri mari și albi picioarele lui Frogier așa de bine ca pe loc acestea se vindecară.

Va urma

Corneliu Leu

Și, atunci, te întreb, prea ale-sule Dimitrie: Există lucru mai frumos și mai încurajator în această existență trecătoare a noastră (despre care fiziocrații ar spune că este programată a fi trecătoare dar tac atunci când vine vorba de Marele Programator) decât să știi că omul poate medita la propria-i perfecțiune iar uneori, tocmai prin această meditație, chiar a face pași spre înțelepciunea ei?! Nu este aceasta o permanență umană care nu se demodează, nu se alterează, nu se demonetizează pentru că oricând omul are nevoie de ea, iar ea oricând se adaptează la elementele noi care constituie existența?

Eu am văzut lucrul acesta la unchiul meu, Episcopul Grigorie care, istoricește privind lucrurile acum, se știe prea bine că și-a săvârșit viața ca un martir; dar ca premoniție sufletească și bună dotare cărturărească a personalității sale, pot spune că din tinerețe a avut vocația martiriului căpătată prin transcendența pe care ți-o dă tocmai meditația spre perfecțiunea care ne face să devenim tot mai noi înșine, pe măsură ce încercăm să ne imaginăm cum ar arăta sufletește, ca dorință și faptă, chipul Lui. Unchiul meu era un asemenea caracter: Atent cu sine însuși și cu toate reacțiile ființei sale pentru ca și fapta și sentimentele și comportamentele sale să fie așezate pe calea prin care să-și gă-

Către Dimitrie Grama (2)

sească corespondența necesară cu Ființa Divină a Credinței sale. Și nu pot spune nici că trăda, nici că depășea prin aceasta trăsăturile sale omenești. Pentru că încerca și știa să fie cât mai drept, cât mai sincer, cât mai înțelegător, cât mai onest, cât mai neclintit în convingeri, cât mai recunoscător față de bucuriile pe care i le dădea viața. Era și bun părinte duhovnicesc și mare patriot; și cetățean dăruit, știind ce-nseamnă afirmarea țării lui, și bun gospodar, știind și învățându-i pe ceilalți ce-nseamnă bunăstarea prin muncă; și conducător ascultat, îndemnându-i pe oameni la afirmare și la faptă productivă, și ierarh binecuvântat, știind ce-nseamnă grija creștină față de semen; și părinte grijuliu la nevoia altuia, și om tolerant cu concepțiile altuia, dacă acestea nu deveneau agresive nerespectându-le pe ale lui. Credința lui, argumentată într-o aprofundare permanentă a dogmaticii avea și convingerea simplă a țaranului, și hotărârea curajoasă a soldatului, și înțelepciunea temeinică a misionarismului cărturăresc întru luminarea celor din jur, dar și amplificarea acestora printr-o știință deosebită a pastorației. Cu cât era mai plecat în fața Dumnezeului său, cu atât avea o șiră a spinării mai dreaptă întru rostirea convingerilor sale patriotice și ale iubirii de neam; cu cât era mai adâncit în studiul și decriptarea trăirilor metafizice, cu atât avea mai directă vorbire și înțelegere cu orice categorie de ființă umană. Îl simțeam drept și auster în tăria credinței sale, dar foarte apropiat

Dimitrie Grama

sufletelor din jur prin omenia acestei credințe... Și, tocmai fiindcă i-am cunoscut asemenea virtuți, nu pot să nu mă-ntreb ce poate fi rău în asta și nici nu pot accepta ideea că sentimentul dreptei credințe poate deveni un lucru demodat sau căzut în derizoriu, de vreme ce el călește ființa umană într-o demnitate a simțirii și a trăirii faptelor sale.

Recunosc: Din păcate, această fermitate nu există în tot omul și nici în toate momentele vieții lui. Iar slujitorii Credinței sunt și ei oameni. Supuși fiind păcatului cel dihotomic cu aspirația spre bine, poate că în ei și în limitele lor trebuie să căutăm și fundamentalismul care vine și demodează până la absurd credința, și ascunzișurile omenești ale unor fariseice ambiții și interese seculare care o alterează, și accentele formale, demagogice, habotnice, ipocrite, bigote care o demonetizează, ca și preocupările accentuat materiale și numai materiale care o coboară în derizoriu făcând-o să se confunde cu marfa sau cu prestarea de servicii. Știind toate acestea, avem dreptul să ne întrebăm ritos: Nu cumva, lăsând la o parte atacarea credințelor adevărate care sălășluiesc în suflete făcându-le, în ori ce caz, bine, ar trebui ca, mai întâi, să căutăm motivele nemulțumirii noastre intelectuale, uneori foarte sincere și chiar cu convingătoare aparențe de raționalitate, nu în slujire, ci în slujitori? Nu în universalitatea ei, ci în situarea limi-

► tată la cele lumești a acestora; nu în aprecierea ei atunci când o vedem că reînvie în omenire după orice fel de atac, ci în deprecierea acestor slujitori care nu știu să-și depășească tarele umane sau, uneori, chiar nici nu cred că ar trebui să vrea așa ceva?!... Iar, dacă s-a demonstrat că ambițiile omenești pot fi compatibile cu Credința și interesele meschine se pot bucura de atenție sub lumina ei, înseamnă oare că de la ea vin acestea, sau de la cei care-și asumă ministeriatul slujirii fără a se ridica la valorile ei și chiar fără a le înțelege pe toate? Influențabil fiind, omul e făcut prin ființa sa să fie și schimbător. Cel primitiv are instincte dihotomice, care-l trag într-o parte sau în alta; cel evoluat are interesele care sunt de aceeași natură și i se impun în balanța dintre bine și rău; iar cel pervertit în concentrarea numai pe tot ce poate să-ți placă imediat, ajunge să aibă foarte dezvoltat instinctul interesului imediat, strict secularizat, fără a-i mai păsa de perspectivă. Din păcate, slujitorii binelui se aleg dintre oameni și sunt și ei oameni supuși acestor instincte chiar dacă, prin formația lor, se presupune că au învățat cum să le depășească. Studiindu-i atent ne dăm uneori seama că nu vedem binele nu pentru că nu ar exista, nu pentru că nu ar fi posibil, ci pentru că ei nu-l slujesc cum trebuie.

Binele nu poate fi decât bine. El nu se poate transforma în ceva care face rău, pentru că ar însemna să se aneantizeze. Dar binele poate să fie îndepărtat în întregul lui dacă este slujit prost. Pentru că binele nu poate fi decât un întreg. De asta credința e universală, iar Biserica ajunge a o scrie cu literă mare: Pentru că este formată din sufletele tuturor credincioșilor și nu doar din cinul slujitorilor ei. Credința nu poate fi niciodată de stat, cum și-au dorit-o sau și-au făcut-o imperiile ca să le fie instrument în guvernare impunând slujitori pretabili întru aceasta. Dar credința poate fi națională, în măsura în care servește

la afirmarea obștei acelei națiuni prin ea. Credința nu poate fi nici colectivă, adică impusă din afară ca să dea omogenitate unei colectivități ne omogene numai prin înregistrarea în registrele slujitorilor ei; dar credința poate fi comunitară pentru că vine să exprime duhul unei comunități de trăiri și idei și pentru că își găsește slujitorii printre cei mai dedicați din interiorul ei. Sociologia credinței nu este totuna cu organizarea ei administrativă, cu toate că ambele se ocupă de același domeniu; tot așa cum harisma duhovnicească nu este totuna cu cariera tehnocratică. Și nu pentru că nu s-ar asemena formal, de vreme ce ambele se bazează pe transmitere de învățăminte în comunicarea cu cei pe care îi păstorește; dar la una este vorba de transmiterea trăirii fierbinți, în vreme ce la alta este de ajuns transmiterea cunoștințelor reci.

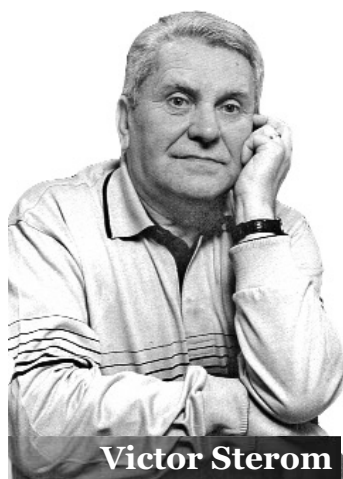
Recunosc faptul că nu-mi este deloc ușor să explic toate acestea, și chiar mă văd nevoit să fac apel la unele exemple pe care aș fi dorit să nu le amintesc; să le păstrez în mine și să le duc cu mine, pentru că eu nu le gândesc spre a întina memoria cuiva și n-aș vrea să dau altora prilejul s-o facă. Eu le dezvălui și le discut aici, numai și numai pentru a avea exemple prin care să-mi susțin ideile. Fiind autor de proză, eu lucrez cu personaje în a căror gestică, mișcare, vorbire și atitudine descopăr simbolurile filosofice ale vieții. Disecarea personajului îmi dă mai multă îndemânare decât mânăuirea termenilor abstracti și astfel înțeleg să-mi fac pledoaria privind imperiosul comandament moral al persoanei umane: Acela de a medita măcar, dacă nu a tinde spre perfecțiunea pe care datele creației sale, posibilitățile dotării sale inițiale, o dețin.

Se găsește deseori scuză pentru slujitorii bisericești care au conlucrat cu securitatea în faptul că ei au ajutat să nu se ia măsuri mai dure în legătură cu credința, iar eu spun că nici comuniștii, nici securiștii lor nu erau vreodată complet

convinși de lipsa de nevoie a credinței, numai că o doreau a se practica cu slujitori supuși lor. Pentru că, pe de o parte, erau oameni și, vrând-nevrând, purtau această năzuință omenească în datele eului lor iar, pe de altă parte, în ori ce caz aveau inteligența de a nu o neglija, consemnând-o ca pe o realitate în sânul populației. Așa că, dacă privim lucrurile chiar și numai din punct de vedere socio-politic, tot trebuiau să-i dea atenție. Această lipsă de convingere în combaterea religiei, ezitarea lor dintr-un motiv sau altul în fața anihilării unui Adevăr pe care omenirea îl poartă dintotdeauna, a cultivat teama lor de a se implica total, o parte din credință rămânând chiar și în sufletele lor păcătoase. Alături de credința totală, a tuturor dreptcredincioșilor, aceasta a constituit majoritatea sentimentelor omenirii îngenunchiate de comunism și, astfel, s-a dovedit mai puternică, triumfând. În asemenea condiții, ea nu avea nevoie de slujitori care să facă pactul cu diavolul ca s-o salveze, acest concept demonstrându-se a fi o aberație, o scuză lipsită total de sens. Pentru că a face pact cu cel ce reprezintă însăși distrugerea ta, înseamnă să te autodistrugi.

Spre a-i evalua real, trebuie să precizăm că aceia care s-au pretat la așa ceva nu erau slujitori în adevăratul înțeles al cuvântului. Erau, de fapt, racolați ca agenți ai securității sau ai intereselor de partid marxist-leninist printre credincioșii Bisericii și specializați a face diverse slujbe în interiorul ei. Îi putem ierta, dar nu le putem inversa identitatea. Am un exemplu chiar din dosarul de urmărire al tatălui meu; urmărire care a funcționat atât de mulți ani după eliberarea sa din lagărul de la Canal, încât, obținând documentele de la CNSAS m-am minunat cu câtă prostie îndârjită consuma dictatura fondurile publice pe acțiuni inutile rămase din inerția ruginită a unei birocratii dictatoriale și din nevoia de a se da salarii unor profesori ai regimului.

Va urma

Victor Sterom

Note de lectură

de Victor Sterom

Constantin Abăluță - Imagini-simbol & imagini-paradigmă sublimite semantic

Creația în sine din - Orașul Marea - Editura Muzeul Literaturii Române, București, 2006, se singularizează prin ceea ce presupune structural echilibrul ei în deosebită capacitate a „construcției” proiectată din cuvinte care plutesc în atmosfera citadină unde realitatea e transcendată vădit iar elegiacul se întipărește baroc și confesiv. „Orașul acesta în care m-am născut am crescut am îmbătrânit/oraș de-a lungul râului între maternitate și morgă deschizându-se ca uri evantai/tălăzuind de oameni concreți în metrouri în lifturi în hale de pește/pâlpâind de oameni abstracti în laboratoare în biblioteci sub cupola observatorului astronomic”. La nivelul conștiinței literare, al expresiei și al sintaxei poetice, Constantin Abăluță se folosește de imagini-simbol și imagini-paradigmă sublimite semantic.

„Orașul acesta în care a muri e-o operație cantabilă ca oricare alta/un bilanț al unui magazin de bijuterii ori al unei crâșme ordinare/o achiziție a tone de nisip pentru o fabrică de geamuri/care dă faliment și nisipul se-mpră-

știe peste tot/intră în panotii trecătorilor se-ncrus-tează în tălpi/cauzând dureri minuscule cărora nimeni/nu le dă importanță un timp”. De aici iluzia că poetul C. Abăluță scrie așa cum vorbește într-o limbă de toate zilele, dar, aleasă, magistrală, fără să se simtă vreun efort în acest sens.

„Oraș fără martori/case cu proveniență uitată/oameni distrați pe străzile întortocheate/mânați de un trecut obscur către un viitor incert/supravegheați de ceasurile electronice de la răspântii/ce-arată fiecare altă oră și altă temperatură” (p. 9) Mai departe poemul cu motive distincte se dedică exclusiv oamenilor, pentru care, poetul Abăluță e în stare să înalțe „imnuri” sau „ode” semenilor săi ca pentru el însuși.

„Oameni ce nu mai au de pierdut decât golul din palme/oameni față de care arborii și statuile au mai multă personalitate/generații întregi de oameni respirând uniform între ziduri/blagoslovind ori ponegrind odăile lumina scările și culoarele/tot ce în plină ignoranță au primit de la alții/tot ce a fost făcut neimplicându-i câtuși de puțin/așa cum un călător miop bâjbâind pe bordul unui vapor/n-are habar de nava cu lentile ce se scufundă undeva/în apele

altui ocean” (p. 10)

Lecturând această carte, descifrezi un principiu atitudinal în ritmul valurilor mării - flux și reflux - o adevărată maree într-o poezie ceremonioasă și meditativă în ansamblul unității stilistice. Sunt destule poeme de natură epică în care Constantin Abăluță nu se contractă, deci nu gândește centripet și în subsidiar nici entazic, retrăgându-se în sine ca într-un ecou, ci mai degrabă, gândește centrifugal și deci extazic, surprinzând viața cotidiană într-un „flux” al materiei vii proliferând relațional, reverberând cognitiv. „Ancorând ziua/cu o stradă lungă și tăcută/o stradă fără numere de case/o stradă ce se duce și se-ntoarce sub stelele/tot atât de anonime/înspre prânz omul care fumează/o țigară mergând pe sub copaci/le va-ntâlne pe surorile gemene/pe care le știa din copilărie/vor tăcea împreună/inventând numere pentru câteva case/și din pudoare în fața zidurilor vechi/se vor despărți/fără niciun cu vânt”. (p. 13) Amintiri noi, amintiri vechi, nostalgii meditative, în fine, poetul Abăluță transformă în imagini poetice aproape tot ce vede, ce atinge/ce simte; cuvintele sintagmate sau nu, ascultându-i tot ce rostește mai mult amical decât oficial, prietenește, dar cu aură de

mare maestru. Conștient de forța expresivă a prozodiei cuvântului: „cuvântul e o mașină infernală” spune bunăoară Ion Caraion, înțelege să-și pună poezia în valoare neeludând slujba antiinerției „Există străzi pe care nu voi călca niciodată în viață/deși praful lor e pe buzele mele/sunt străzi care se strâng încet undeva/ca apa în ecluze/și care vor da năvală asupra-mi cu valurile lor/ de-abia în ziua-n care voi muri/Străzile mele post-mortem/ecluzele mele post-mortem/girând împăcata ignoranță/a caldarâmului și-a tălpilor mele/tăcerea fără opreliști răspândită pe fațadele/ caselor și pe propriu-mi chip” (p. 49)

Printr-un limbaj lax și modern, poetul bucureștean Constantin Abăluță (născut la 8 octombrie 1938) vine cu o libertate de „zicere” fără complexe marginale în câmpul reflexiilor, filtrând ontologic stările lirismului postmodern într-un text adecvat. Rafinament, acuitate, memorie culturală, dar deloc livrescă, împotrivire față de retorismul gratuit, față de un anume patetism excesiv, precum și pasiunea, intuiția și inspirația pentru poezia mare a lumii, sunt câteva caracteristici care legitimează conținutul volumului: - Orașul Marea - cu poeme menite să devină străzi, autostrăzi de comunicare într-un dezvoltarea unui text vast, riguros și capabil să restaureze un spațiu atemporal și un timp spațial, cum și o lume paralelă cu lumea reală.

Prima ipostază

Nu mă mai întreb de când ai fost
ultima oară în odaie la mine.
Nu mai vreau să-mi amintesc
nimic.

Iese din mine, iese din tine
fulgerul ochilor tăi
și se face pasăre,
și se face pasăre
fără de cuib,
fără de stea,
fără de cer...

Nu mă mai întreb cum trec zilele,
cum trec cuvintele,
cum trec nourii,
cum trec nopțile,
fără de tine.
Încotro se duc nopțile, bătrâne?

Știe vreo geometrie să-mi așeze pe
frunte
zarea care nu se vede?
Vedenia din zare care ne pân-
dește?
Pânda care ne ucide?
Știe vreo geometrie...

Vrea cineva să-mi spună ce este
nucul fără de nucă,
ce este cerul fără de fântână,
ce este pământul care se lățește
de la glezna broaștei la sfârșul
mamei mele,
la sfârșul mamei tale
care ne-a făcut să fim împreună
acum și în vecii vecilor;
ne-a făcut să fim împreună
UN PUNCT.

A doua ipostază

M-ai învățat spunându-mi că
avem o casă
că dealul de sub ea ne va iubi veș-
nic;
pe unde umblam, pe unde nu um-
blam
aveam în ochi casa de pe deal.

Toate anotimpurile se opreau în
ferestrele ei;
iarba stătea cu noi la masă,
cireșul și piersicul în fiecare pri-
măvară

Timpul ca o cicatrice

Poem dramatic în trei ipostaze de Victor Sterom

erau luminile noastre adevărate...

M-ai învățat spunându-mi să nu
uit niciodată
drumul spre casa noastră; și așa a
fost.
Memoria mea se umpluse de visul
acesta,
de realitatea aceasta.

Nu trăiam decât în interiorul aces-
tor cuvinte
care locuiau în sângele meu
cum locuiesc: iubirea, așteptarea,
viața,
moartea: Da, moartea...

Aceasta din urmă mi-a luat din
brațe
amintirea cea mai frumoasă: Casa
de pe deal.

De unde plecam în lume, la care
veneam
cu ea în privire, cu tine în gând să-
mi fii iarăși
lumina și dragostea mult lipsite o
vreme...

Da, moartea - această fiară ge-
loasă,
această umbră care merge după
fiecare
mi-a înghițit într-o clipă: iubirea,
așteptarea,
Viața ta
lăsându-mi privirile goale...

Acum toate anotimpurile nu-și
mai au cuiburile
în ferestrele casei noastre;

cireșul și piersicul au ajuns
doi stâlpi de cenușă peste zare...

A treia ipostază

O vreme am știut să cobor în mine
însumi
ca într-o mină unde se cutremură
nervii de teamă
și se ridică părul și se lasă sufletul
în genunchi.

Apoi mi s-a luminat calea:
A venit ziua să ies în lumea cea
mare; și-am ieșit.
Am dat buzna cu poemul în gea-
mul primăriei.

Ce ziceți: gata, gata
să-mi dea pe gratis o tonă de hâr-
tie
să-mi depun amintirile cât am stat
în întuneric...

Dar s-a lăsat pe spate într-un fo-
toliu autoritatea
și cu luleaua în colțul gurii mi-a
zis:

-eu nu sunt ca tine, nu pot fi ca
tine
atât de curajos și plin de har;
cum ai putut domnule să ieși din
coajă și să devii
peste noapte vultur?
mă întreb și parcă
îmi vine să plâng;
cum ai putut domnule
să nu-ți dai seama
că de-acuma
j2
n-ai să mai fii nici chiar
ce-ai fost acolo, în adânc...

Mă uitam la el
și mă îndureram de milă
că-i așa de mic
și tot atât de neputincios
să înțeleagă
și să descifreze

Lumina din sufletul meu
care urca încet,
încet
pe lângă el.

Fragmente din volumul aflat în lucru

Cartea cu coperti de sticlă

Dialoguri - Melania Cuc
și Menuț Maximilian

MM: Psihologii afirmă că privitul în ochii interlocutorului, în timpul conversației, denotă sinceritate, interes, mulțumire de sine și un caracter puternic. Mereu ai avut darul dialogului, tocmai de aceea te-am provocat la confesiune. Este conversația o artă?

MC: Nu sunt ceea ce se numește un mare orator, când vorbesc, o fac pentru că trebuie, dar dialogul cu o persoană, pe care o intuiesc a fi pe aceeași undă cu mine, este mereu o bucurie. Rar mai găsești oameni dipsuși să te și asculte în timp ce vorbești. Dacă privești în jur, vei vedea că toată lumea vorbește fără punct și fără virgulă.

Vorbim nu converșăm. Arta conversației s-a pierdut în ultimele decenii, și nu doar în România. Frazele noastre sunt ca tăiate din bardă, abrupte sau la capătul celălalt al sentimentelor, frazele ne sunt alune-coase ca un gușter rece care îți intră în sân. Fiecare vrem să-l convin-gem pe celălalt de

adevărul nostru, personal. Nu ne prea pasă de părerea interlocutorului și ne suprapunem în remarci dintre cele mai nepotrivite, ba, chiar și caraghioase, uneori. Mă simt ca un obiect, atunci când stau la o cafea cu cineva, și acel cineva e cu gândul la ale lui, în timp ce mi-a pus o întrebare și la care eu mă străduiesc să îi dau un răspuns. Realizez că totul este formal, o cutumă socială, și că începe să nu ne mai pese de cei din jur. Dar, oare, de noi înșine ne pasă îndeajuns, pentru a dialoga și launtric? Nu prea. Clipa cea repede ne toacă, asemeni unui malaxor, nu mai citim din marile cărți ale omenirii, nu ne mai punem întrebări esențiale.

Îmi amintesc că în prima mea tinerețe, am locuit, un timp, la rudele mele de la Brașov, unchiul era avocat, mătușa ingineră. Locuiau într-o vilă superbă sub Tâmpa, o casă cu multe odăi, dintre care, în parte, erau închiriate, de către regimul comunist, unor persoane străine. Printre chiriași era și un domn care lucra șofer pe mașina-cisternă de la Petrol. În unele seri, suna și își cerea permisiunea să vină în vizită la noi.

Întotdeauna aducea amandine, prăjituri de la cofetăria din centrul orașului, unde soția lui, o evreică mult mai în vârstă decât el, era vânzătoare.

Se așeza cu unchiul la masă. Mătușa îi servea cu vișinată din sticlă de cristal veritabil, iar păhărelele acelea păreau a fi umplute cu rubine, Străluceau în lumina becului electric. În timp ce în bucătărie, noi râșneam boabele de cafea cu râșnița manuală, un fel de cilindru de alamă cu o mulțime de ornamente arăbești pansonate pe suprafața patinată de vechime și de folosință, apoi fierbeam cafeluța turcească, cei doi bărbați, de vârste și cu școli diferite, făceau conversație. Acolo existau legi nescrise, pentru clipele acelea, exista un soi de comuniune între spiritele umane. Vorbeau despre un spectacol de operă care tocmai avusese premiera în oraș, despre pictură și cărți celebre. Când unul dintre ei își expunea ideea, celălalt îl privea în ochi cu un soi de admirație. Erau într-o complementaritate naturală, trăiau evenimentul dialogului cu eleganță burgheză. Pe atunci, cafeaua naturală era rarismă, și mătușa mea număra boabele de cafea prospăt prăjită, în palmă, apoi le îndesa în râșniță și toată casa aceea frumoasă mirosea a bunăstare, a fericire domestică, deși știam cu toții că dincolo de pereții tapetați cu mătase veche, era orașul muncitoresc, erau cozile la pâine neagră.

Niciodată nu i-am auzit să bârfească sau să înjure așa, de dragul înjurăturii. Nici ranchiună nu exista, și așa, unchiul, proprietar cu chiriași aduși cu sila în propria-i casă, îi accepta pe străini, dacă nu cu generozitate, măcar cu bună-cuviință, cu politețe și acel gest de omenie, care se învață doar în cei șapte ani de acasă.

Făcând un arc peste timp, astăzi, în vila de sub Tâmpa locuiește verișorul meu, medic, cu soția sa, profesoară de Limba română. Ajunși și ei la vârsta la care erau, la vremea poveștii mele, unchiul și cu mătușa. Verii mei nu mai fac conversație cu vecinii. Sunt și ei doar niște oameni ai zilelor noastre, dedați la mesajul ciuntit de pe internet, la pelteaua zăharisită a telenovelelor, asta în cazul în care nu se plâng de bătrânețe și plictiseală.

Sunt și ei un eșantion din societatea de azi, ca noi toți. Mi-e dor de vremea în care, până și la o cafea oarecare, discutai lucruri serioase, te priveai în ochi cu prietenii, erai sigur pe cuvântul care îți ieșea din gură.

Ceva s-a răsturnat în vreme. Personal, mi-e tot mai greu să privesc un om în ochi, și să-l văd cum îmi evită privirea. Cum lasă capul în pământ, sau privește peste capul meu, aiurea. Atunci simt că retina mă frige și lăcrimez fizic. De ce? Motivele sunt multiple și nu pot intra în răspunsul dat la o singură întrebare. **Va urma**

Poeme de Menuț Maximinian din volumul „Noduri în haos”

Și totuși...

Sunt un om fericit. Și totuși...
Mi-am licitat iubirea
pe scena singurătății.

Sunt un om liniștit. Și totuși...
Am o atracție sadică spre interzis.

Sunt un om melancolic. Și totuși...
Nu știu să spun „Te iubesc”.

Sunt un om credincios. Și totuși...
Cer multe și nu dau nimic.

Sunt un om fidel. Și totuși...
Dacă voi fi părăsit
mă voi bucura de suferință.

Sunt un om al generației. Și totuși...
Visul meu este mereu altul.

Sunt un om bun. Și totuși...
Îmi pare atât de rău și atât de bine
că îmi pare rău.

Sunt un om dinamic. Și totuși...
Mereu același drum:
casă-scenă, scenă-casă.

Sunt un om tare. Și totuși...
Iubesc până la lacrimi.

Sunt un om liber. Și totuși...
Mi-e frică de cărări...

Și totuși... Sunt om...

Scara de foc

Ursitoare în alb,
Copil în scutece de foc,
Viață în față,
Cu cărți de apă.

Seceta smulge păcatul,
Făina pâinii se înmulțește,
Fiul se ridică din moarte,
Cerurile deschid ploile.

Vântul vârtej face,
În stele ajunge carul,
Duhul suflă lin
Peste câmpia românească.

Sfântul adie ca un vânt de vară

Peste satele cu cenușă în sobă,
Și clopote ce bat prin fum
Vestesc iubirea.

Cugetul cugetă, urechile aud,
Gura laudă preamărirea,
Deneînceputul cu denesfârșitul
Fac casă luminii.

Strigați sfântului să vă audă,
Pe pene de aur el doarme,
Iar inima lui, împărțită în mii,
Lucește pe boltă.

Sfântul și sfânta ies la plimbare
Norii îi acoperă în dragoste,
Iar noi, ne bucurăm,
Când merele cad
din pomul raiului.

Puiul

Un pui de porumbel.
Un suflet de om.
Doi prieteni.
Un timp.

Cu aripile descoperă cerul,
Cu inima dăruiește lumină.
Viața e mai mult,
Moartea e o punte.

Pui cu telecomandă,
Cu limbă de extraterestru,
Om cu duh,
Cu gânduri de sfânt.

Balerina bibelou

Printre cărți e casa ei.
De 20 de ani stă pe aceeași poliță.
Când se plictisește îi trage cu
ochiul lui Eminescu,
Sau lui Coșbuc,
Sau la alții din Biblioteca pentru toți.

E o balerină nobilă,
Din porțelan fin, sau sidef cu iri-
zații albastrii.

Nici ea nu știe exact din ce e făcută
Dar se simte bine în carnea ei.

Pe rochia scurtă are dantelă,
La păr o floare,

La inimă un ghimpe.

Cu mâinile așezate pe crețurile rochiei,
Rememorează gloria de altădată.
Când era venerată.
Astăzi nici praful nu mai este șters
din jurul ei.

Într-o toamnă cu frunze de aur
Și-a trăit prima iubire.
A fost a lui și de atunci
Timpul pare că a încremenit.
Perdeaua dragostei e trasă,
Balerina stă neclintită,
Pe raftul cu scriitori.

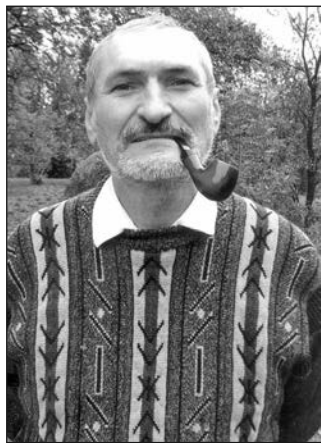
Un gram de iubire

Când mă îndrăgostesc
simt singurătatea,
Iar când sunt singur,
mă îndrăgostesc.

Nu-mi las inima
să-mi amortească.
Supuns la probe,
Ca într-un examen prelung.

Nu știu să spun „Te iubesc!”
Cerșesc iubire, dar nu dau nimic,
Dacă sunt părăsit
mă bucur de suferință,
Pentru că sunt viu,
iar dragostea va veni iar.
Îmi pare atât de bine că îmi pare rău.

Când sunt nefericit
fac lucruri mari,
Suferința are și ea voluptățile ei.
Iubirea e o cârjă, un paravan,
Iar eu o savurez până la lacrimi.

Lucian Gruia

ÎN FAȚA MĂRII (Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2011) reprezintă al nouă-lea volum de versuri al renumitului critic și istoric literar, poet și traducător (din limba franceză), profesorul universitar dr. Ion Pop, născut la 01.07.1941 în Mireșu Mare (Maramureș). Absolvent al Facultății de filologie secția română din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, rămâne în cadrul învățământului universitar la aceeași facultate, devenind profesor, din anul 1990 (a îndeplinit și funcția de decan). A condus revista Echinoc în perioada 1969-1972, ca redactor șef, apoi, între anii 1973-1983, ca director. În perioada 1973 – 1976 a fost asistent asociat la Universitatea III Paris – Sceaux (Nouvelle).

A îndeplinit funcția de director al Centrului Cultural Român de la Paris (în perioada 1990-1993).

A scris despre: avangardismul românesc și cel european; poezia lui Blaga, Ilarie Voronca, Gellu Naum, Nichita

Stănescu; a recenzat numeroși poeți români contemporani; a tradus din limba franceză din Georges Poulet, Jean Starobinski, Paul Morand, Paul Ricoeur, Tyvetan Todorov,

Cărțile sale, de excepție, au fost distinse ani la rând cu numeroase premii ale Uniunii Scriitorilor: (în anii: 1973, 1979, 1985, 2001), iar eseurile, reunite sub titlul Jocul poeziei, cu Premiul „B. P. Hașdeu” al Academiei Române, în anul 1985.

Am trecut în revistă aceste date biobibliografice întrucât autorul a împlinit în anul 2011 vârsta de 70 de ani, prilej cu care îi dorim sănătate și importante realizări literare.

Volumul la care ne referim /1/ cuprinde două capitole intitulate sugestiv: Pietre sub pietre (scris în 2011 în Țara Sfântă) și În fața mării (elaborat pe țărmul Mediteranei, unde Fundația Bogliasco-Genova i-a oferit o frumoasă și rodnică vacanță, în anul 2010, încheiată cu scrierea volumului de versuri amintit, tipărit în anul de grație 2011).

Viziunea ontologică unitară a cărții constă în faptul că cele două capitole reprezintă o coborâre autoscopică în timp, pe filiera memoriei co-

lective a speciei. Primul capitol reiterează, în carnea poetului, suferințele lui Iisus Cristos pe Drumul Crucii și în timpul răstignirii: „Am mai urcat cândva, sunt aproape sigur, pe acest drum, / pe pietre de sub pietre (Via dolorosa), iar al doilea, realizează imersiunea în abisul acvatic, pe calea noesică: „Fereastră a ferestrelor, poate, / prin care se văd tot ferestre” (Pentru o definiție a mării).

Capitolele devin consonante și prin sugerarea tăcerii necesară meditației: iată reunite în aceeași poezie, Surpriza, surzenia indusă poetului de zgomotul valurilor care i-au spart timpanele: „Numai că, ajuns pe țărm, / am surpriza / de-a nu mă mai auzi.” și tăcerea pietrelor de sub pietre: „și mai sunt și acele cumplite depuneri de tăcere / din mausoleele cu eroi zadarnic căzuți / în care, oricât ai urla, / nu ți-ai auzi urlatul”.

Originalitatea viziunii acvatice, la poetul Ion Pop, constă în faptul că și valurile suferă izbindu-se de țărm: „Poate că obosește și marea, / ca un Sisif al apei” (Carnet), ba mai mult, suferințele ei îmi par similare celor cristice (dacă facem similitudinea stânci – oameni):

„Aseară, îndată ce a căzut întunericul, / mi s-a părut că marea / a început să se confeseze. / Cum urcă ea spre țărm, cât de greu, / cu atâta amar de ape, / cât de tare o dor loviturile de asprele stânci, „(Spovedanii). Iată, în consonanță, și suferințele Fiului (acceptând omologia sânge – apă): „Pe piatra asta – aud - / a fost întins și biciuit El, / aici a gemut, aici i-au sângerat rănilor, / pe piatra asta care-i doar piatră.” (Pe piatra asta).

Marea reprezintă cadrul ideal pentru evocarea trecerii timpului și a zbuciumului sufletească. Ion Pop renunță la artificiile calofile ale simbolismului acvatic, teoretizat impresionant de Gaston Bachelard și se adresează cititorilor, simplu, sincer, veridic, păstrându-și totuși eleganța aristocratică specifică. În fața momentelor existențiale majore, cuvintele nu pot fi decât simple.

Dialogul cu marea se desfășoară ca o spovedanie cosmică. După ce marea își plânge durerile

**Continuare în
pagina 33**

Interviu cu umoristul Dorel Schor

„Umor de calitate fără inteligență nu există!”

Dorel Schor (n. 30 iulie 1939, Iași) este scriitor umorist, gazetar și cronicar plastic israelian de limbă română, membru al Asociației Scriitorilor Israelieni de Limbă Română (A.S.I.L.R.). Colaborează la numeroase reviste de limbă română din Israel (Orient Expres, Ultima Oră, Expres Magazin și Minimum), din Statele Unite, Spania, România etc. A publicat șase volume individuale și este prezent în numeroase antologii, printre care „5000 de ani de umor evreiesc” (O antologie subiectivă de Teșu Solomonovici, Editura Teșu, București 2002), sau „The Challenged Generation/ Solo Har-Herescu” (Editura Hasefer, București, 1997, ediție bilingvă româno-engleză).

Raquel Weizman

Raquel Weizman: Stimată domnule Schor, sunteți autorul mai multor cărți de aforisme umoristice, iar anul acesta va apărea și versiunea spaniolă a cărții „Înger cu Coarne”, o ediție îmbunătățită și lărgită cu mai multe aforisme, sub numele „Costumul lui Adam – Ascuns după cuvinte”, la Editura Niram Art. În primul rînd, aș dori să îmi dați o scurtă definiție a cuvîntului „aforism”, una mai puțin ortodoxă și mai personală.

Dorel Schor: Aforismul este exprimarea lapidară a unui gînd, o constatare inteligentă, o cugetare care sugerează un adevăr. Dacă are și un strop de umor, place și se reține. Iată un exemplu de aforism-definiție: „un aforism este un roman de un rînd”... Există culegeri de citate celebre, de cugetări și maxime, cuvinte de duh

și cuvinte potrivite, dar eu prefer sclipirile inteligente care te obligă să le citești de două ori pentru că merită.

RW: Ce v-a făcut să vă îndreptați spre acest gen destul de rar întîlnit?

DS: Dacă aveam răsuflarea lungă a romanțierului, nu aș fi scris schițe scurte, umoristice. Probabil că mi se potrivește genul scurt, replica imediată. Cunoașteți cazul scriitorului care se scuza: „sînt foarte grăbit, așa că nu am timp să scriu pe scurt”. Nici eu nu am niciodată timp, pur și simplu nu știu să scriu lung. Aforismul mi se potrivește... Cred că locul aforismului spiritual este în literatura umoristică, iar aceasta poate fi satirică, ironică, cinică... Poate fi rea pînă la durere. Mai ales în cazul autorilor de umor, se potrivește de minune aforismul lui Buffon „stilul e omul”. Vom admite, așadar, că și omul e sti-

lul!

RW: Cum vedeți universalitatea acestor aforisme?

DS: Știți cine a formulat primele aforisme? Un medic mult mai cunoscut decât mine, „colegul” Hipocrate. Cugetări care au străbătut veacurile ne-au rămas de la regele Solomon, de la Euripide, Democrit, Platon și Aristotel, de la Cicero și Seneca, Omar Khayam și Confucius, Shakespeare și Rouchefoucauld, Cervantes și Voltaire, Goethe, Napoleon și Tagore. Aforismul se adresează oamenilor inteligenți care se află peste tot... într-o anumită măsură.

RW: Să reluăm firul istoriei dvs. personale. Ați început să scrieți și să publicați de la vîrsta de 9 ani, începînd cu diverse reviste pentru copii și tineret. Ați putea să îmi povestiți mai multe despre atmosfera familială care a făcut posibilă această activi-

tate precoce? Ați moștenit de la părinți dragostea pentru cărți și scris?

DS: Răspunsul se află în întrebarea dvs. De la bunicul dinspre mamă, am moștenit numele și un dicționar Șăineanu, din anul 1908. Un dicționar român-român la un evreu din Ștefănești, tîrg faimos pentru curtea unui mare rabin, nu era ceva foarte obișnuit, dar David Schor avea biblioteca pe românește și pe idiș, în care se întîlneau mari scriitori și filosofi. Tatăl meu făcuse liceul în Rusia țaristă, a ajuns în România din cauza pogromurilor ce însoțeau anii de după revoluție, era un autodidact pe românește. De notat că eu sînt Schor și maternal și paternal, familii din țări diferite. Explicația stă în literele shin, vaf, reish, care în ebraică semnifică shofet ve rabi, adică judecător și rabin. Dar acești schori nu erau formal nici una nici alta, ci doar oameni pe care colectivitatea îi considera școliți și corecți, în măsură să judece pricinile dintre evrei, fără să recurgă la autorități.

RW: Paralel cu scrierile umo-

► *ristice, ați alcătuit, de-a lungul timpului, o ade-vărată colecție de pre-
zentări și cronici de artă
despre artiști plastici is-
raelieni și, în special,
despre panorama artis-
tică a evreilor români
din Israel. Știu că sînteți
și un colecționar de
artă. Cum ați ajuns de la
ipostaza de iubitor de
artă la cea de cronicar?*

DS: Colecționar de artă, mai modest desigur, am fost și în România. Deși tînr medic, am fost solicitat să fiu secretar literar iterimar, pentru un an, la teatrul din Botoșani. Prilej norocos de a cunoaște nu numai actrițe, ci și dramaturgi, regizori, scenografi. Printre aceștia din urmă, Constantin Piliuță, Ion Muraru, Vasile Jurje... Printre colaboratorii ziarului la care scriam, pictorii Mocanu și Vigh. Prin ei și alături de ei, am descoperit pictura modernă, am început să colecționez, dar ce era mai mare ca dimensiuni nu am putut lua cu noi cînd am emigrat. În Israel, am inițiat o rubrică plastică în revista Orient Expres, însoțită de o mini-expoziție pe paginile cromate. Ideea a avut succes la cititori, redacția m-a încurajat... Am scris despre Silvia Ghinsberg, Miriam Cojocar, Edwin Solomon, Tuvia Juster, Baruch Elron, Liana Saxone-Horodi, Zahava Lupu, Moni Leibovici, Avi Schwartz, Eduard Mattes, Eduard Grossman, Vladimir Strihan, Zina Bercovici, Moris Manes,

Lipa Natanson. Dar numărul este mult mai mare, incluzînd artiști plastici evrei și români de avangardă din România, pictori israelieni formați în țară sau veniți din fostele republici sovietice, din Franța, Statele Unite, Germania, Argentina, Croația, Polonia, Ungaria, Maroc, Olanda, Africa de Sud, Yemen, Australia...

RW: În interviul dvs. acordat domnului Răzvan Niculescu pentru revista Orient-Expres din Israel, citesc o afirmație interesantă: „cît despre umor, nu există umor mai de calitate decît cel involuntar. Trebuie numai să-l cu-legi discret, să-l cureți de impurități și să-l servești înainte de a se evapora vitaminele.” în volumul în curs de apariție în Spania, descopăr o altă definiție a umorului: „Sîngele este sărat. Lacrimile sînt sărate. De aceea, dintre toate genurile literare, umorul este cel mai organic”. Cît este de necesar umorul pentru ființa umană și care sînt beneficiile „uzului” zilnic?

DS: Aș putea, ca medic, să răspund cu un truism: rîsul e sănătos. Ați auzit, probabil, de clinicile care practică „ședințe colective de rîs”. Merită să vedeți spectacolul... Vă mărturisesc că rîsul e molipsitor, la un moment dat rîzi și te întrebi de ce, dar, după aceea, te simți recomfortat și optimist. Ziua în care nu ai rîs e o zi derizorie, am scris nu de mult... Dar, în pivnița

aforismelor mele, am mizat întotdeauna nu pe rîsul gros, ci pe zîmbetul subtil. Vă dau un exemplu de umor involuntar. La ceremonia acordării unor premii literare, o doamnă m-a felicitat. Am întrebat-o dacă mă cunoaște din scris. Oh, nu, mi-a răspuns ea cochetă, vă cunosc numai din citit...

RW: Volumul „Costumul lui Adam” este însoțit de 50 de caricaturi ale domnului Constantin Ciosu, un caricaturist de renume, într-o armonie completă scris-imagine. Cum vedeți această legătură între artele plastice și literatură?

DS: Constantin Ciosu e mai mult decît un caricaturist. El face parte din familia restrînsă a cartoon-iștilor formatori de opinie, ca Saul Steinberg, Devis Grebu, Raanan Lurie... Am scris despre el și arta lui în urmă cu ceva timp. Cînd s-a pus problema ilustrării volumului „Costumul lui Adam”, m-am gîndit la dumnealui, la modul cel mai firesc. Îi mulțumesc și pe această cale pentru buna colaborare, aș spune intrinsecă. Tot așa cum precedentul volum de aforisme, editat în România, a fost ilustrat cu desene ale lui Baruch Elron, din păcate plecat dintre noi la acea dată. Există grafica de carte ca specie plastică, ilustrînd personaje sau situații literare. Eu am preferat o autonomie a desenului, nu dublînd aforismele, ci completînd tematic, conceptual,

dar independent „starea de umor”.

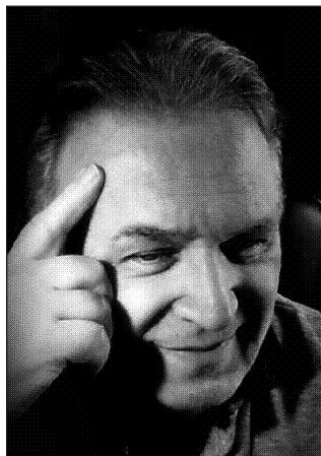
RW: Credeți că dacă există ființe extraterestre, cu o formă de organizare avansată, acestea ar fi posibil să aibe și simțul umorului?

DS: Dacă există, aceste ființe se află într-o etapă de dezvoltare mai avansată decît noi. Și dacă sînt mai inteligente decît noi, atunci au un umor de și mai bună calitate. Probabil, subtil și cerebral.

RW: Dacă sîntem făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, atunci și Dumnezeu are simțul umorului. Mărturișiți chiar dvs. Această opinie, în aforismele dvs. Dați-mi măcar un exemplu de umor divin.

DS: Cîtă vreme exemplele îmi aparțin, umorul nu e divin, ci profan. Să luăm la întîmplare: „îți mulțumesc, Doamne, că m-ai făcut ateu”. Sau: „Blestemat în numele Domnului... Cum dracu’? Sau: „Doamne, ajută-ne aproape pe toți...” „Ce nu poți pricepe, explică-le altora...” „Dacă ajungi la o concluzie, nu e obligatoriu să rămîi acolo...” „Dracul a apărut odată cu religia...” „La început a fost Cuvîntul, apoi l-au acoperit cuvintele...” „Dumnezeu lucrează prin oameni. Și dracul la fel...” în carte, găsiți mult mai multe exemple.

RW: Rămînînd tot pe planul religios, nu pot să nu observ că însuși titlul cărții dvs. are referințe biblice. Adam, în costum sau fără, ascuns sau neas-

George Roca prezintă:

Ars Poetica

o carte de valoare pentru literatura universală

Editura Pre-Textos din Valencia, Spania, a publicat, recent, o amplă lucrare: Andrés Sánchez Robayna (Ed.), *Ars poetica* (Versiones de poesía moderna), cuprinzând traduceri din poezia europeană, precum și din alte spații geografice și culturale, de la roman-tism până în strictă con-

temporaneitate.

Uriașă muncă de tălmăcire în limba spaniolă a unor eșantioane concludente, editate bilingv, din opera a treizeci și cinci de poeți, de la William Wordsworth, Rainer Maria Rilke, Aldo Palazzeschi, Saint-John Perse, Anna Ahmatova, la Pierre Reverdy, Paul Éluard, Gary Snyder,

André Velter etc., s-a efectuat în celebrul, de acum, Atelier de Traducere Literară (Taller de Traducción Literaria) de la Universitatea din La Laguna, Tenerife, inițiat, cu 16 ani în urmă, și condus de Profesorul, criticul literar și poetul Andrés Sánchez Robayna, una din personalitățile cele mai repute ale

vieții literare și universitare spaniole, care semnează și o cuprinzătoare Introducere. Postfața acestei importante apariții îi aparține poetului și eseistului francez Yves Bonnefoy.

Se cuvine să subliniem că poezia română modernă este prezentă în acest prestigios context prin două nume: Lucian Blaga și Eugen Dorcescu.

Tălmăcirea textelor lui Lucian Blaga se datorează lui Andrés Sánchez Robayna și Lilicăi Voicu-Brey.

Poeziile lui Eugen Dorcescu au fost traduse de Lilica Voicu-Brey și Silvana Rădescu, sub veghea și cu supervizarea lui Andrés Sánchez Robayna.

► *cuns, trăiește încă în fiecare dintre noi. Dacă dvs. ați fi acel Adam primordial și pomul cunoașterii binelui și al răului ar fi de fapt pomul simțului umorului, ați mușca din fructul oprit?*

DS: Pomul simțului umorului? Conform legendei biblice, s-ar presupune că nu aș ști ce fel de pom este, altfel zis nu ar depinde de voința mea sau de interesul primordial, ci de soția mea și de calitatea fructelor... Cred că ar merita riscul... Oricum, vorba lui Mark Twain, în grădina raiului e destul de plictisitor.

RW: Multe aforisme umoristice de mare valoare aparțin marelui fizician Albert Einstein. Care este legătura dintre inteligență și umor?

DS: Ne întoarcem la

sorginta evreiască a savantului. Umor de calitate fără inteligență nu există. În principiu, nici inteligență fără umor nu ar trebui să existe... Cît despre Albert Einstein, era el foarte deștept, dar bogat nu a ajuns. Treaba asta mă cam îngrijorează...

RW: Care este aforismul dvs. preferat?

DS: Aforismul preferat e... mai multe. Socrate: „cunoaște-te pe tine însuși.” Buffon: „stilul e omul.” Lec: „și pe tron se rod pantalonii...”

RW: Umor, literatură, religie, știință, toate acestea se regăsesc în opera pictorului israelian născut în România, Baruch Elron, pe care ați prezentat-o în nenumărate rânduri, în paginile mai multor reviste. Ați fost și un bun

prieten al pictorului. Nu este o coincidență ca volumul dvs. va apărea în Spania în același timp cu volumul Baruch Elron al criticului de artă Hector Martínez Sanz, la editura Niram Art. Ce povești sau situații umoristice ne puteți dezvălui în legătură cu personalitatea marelui pictor și care credeți că era importanța acordată de el umorului, atât în arta sa cât și în viață?

DS: În cartea „5000 de ani de umor evreiesc” (Editura Teșu, București, 2002), sînt și multe ilustrații semnate de Baruch Elron. Evident, cu umor subtil și de calitate, așa cum e conceput tot volumul. „Amintirile mele legate de Bik”, cum îi spuneau prietenii, se centrează mai mult pe perioada cînd sănătatea

sa era foarte precară. El continua să picteze cu îndărătnicie, cred că pictura i-a mai dăruit niște ani, așa cum, mai înainte, el dăruise picturii anii lui frumoși. Prin firea lucrurilor, situația nu abunda în umor, am notat totuși niște vorbe amuzante ale lui, pe care le-am publicat în rubrica mea săptămînală de aforisme din revistele românești din Tel Aviv, menționînd autorul, ca de exemplu: „Nemurirea consta în neuitare.”

RW: Lăsîndu-vă dreptul de a ascunde după cuvinte orice considerați necesar, vă mulțumesc pentru răbdarea dvs. de a răspunde la atîtea întrebări.

DS: Eu vă mulțumesc și vă doresc sănătate. E o urare sinceră, cu toate că vine de la un medic!

**Gheorhe Valerică
Cimpoca**

Materia care ne înconjoară și o percepem cu toate simțurile face parte din categoria lucrurilor simple, manifestate, îndemnându-ne să ne pierdem aproape tot timpul cu ele. Rațiunea este facultatea omului de a cunoaște, de a gândi logic, de a înțelege sensul și legătura fenomenelor. Rațiunea se exprimă prin două sensuri opuse, rațional și irațional. Ambele au logică și pot fi înțelese. Omul este înzestrat cu rațiune ca să judece, să se cântărească, să se cunoască cât mai bine pe sine însuși. Deși suntem ființe raționale, capabile să gândim logic și să descoperim erorile din gândirea altora, calea pe care o alegem pentru a lua o decizie sau pentru a trage o concluzie nu este întotdeauna logică atunci când este vorba de propria noastră persoană. Raționalismul rămâne expresia unei tendințe simplificatoare, tipic moderniste, de a reduce lucrurile la elementele lor inferioare. Inteligența n-a mai rămas decât un mijloc de a acți-

Rațiune, Iubire și Credință (2)

ona asupra materiei și de a o plămădi în scopuri practice. Știința s-a restrâns într-atât, încât numai contează decât în măsura în care e susceptibilă de aplicații industriale. Folosim raționalul ca să înțelegem, emitem ipoteze, elaborăm teorii și apoi trecem la experimente. Așa s-a născut universul cunoașterii noastre, care ne include și pe noi. Un univers strâmt, rigid, limitat în spațiu, cu mișcări imprevizibile și care ne domină gândirea și ne consumă majoritatea timpului astral. Gândirea rațională ne face să ne îndrăgostim de un obiect, de o experiență, de o descoperire și în final de o ființă. Dragostea este un simțământ care cuprinde doar un „colțisor” al ființei noastre. În această stare, cerem, dăm și cerem și când nu ni se dă, atunci nu mai suntem îndrăgostiți, pentru că „obiectul dragostei” noastre nu mai corespunde cerințelor noastre și trece. În dragoste intervine sentimentul „posesiunii”, al dorinței de a avea, de a păstra doar pentru tine „obiectul” dragostei tale. Deoarece, în dragoste folosim exclusiv raționalul, aceasta este egoistă, orgolioasă, vanitoasă, intransigentă. Aparent lucrurile făcute prin dragoste ar conduce numai

la beneficii în favoarea omenirii, care să-i alinte trecerea pe acest pământ. Dragoste se găsește din plin în descoperirii noi, în tehnologii noi, în aproape toate obiectele pe care le utilizăm. O dragoste aparte o reprezintă dragostea față de semenii noștri, de la partenera noastră la copii noștri și părinții noștri. Dragostea este limitată în timp și spațiu. Din dragoste apar lucruri minunate, dar și dezastre. În dragoste sunt ascunse gelozia și posesivitatea, care o dată dezlănțuite ne distrug prietenii și copii. Tot așa se nasc dictaturile și apar războaiele. Avem impresia că totul ne aparține și că o ființă umană trebuie să fie proprietatea noastră.

Din fericire, fiecare ființă umană este o entitate unică și este înzestrată cu un puternic sentiment de Iubire. Aceasta constituie al doilea stâlp al spiritualității și o dată instaurată nu va dispărea niciodată. Ceea ce avem diferit trebuie să ne apropie și mai mult, pentru că, astfel, învățând unii despre alții, cunoaștem lumea și ne definim pe noi. Dragostea se naște din lucrurile pe care le simțim în comun, iubirea se construiește și se păstrează mai ales prin lucrurile pe care le avem diferite. In

iubire nu poate exista egoismul spiritului de proprietate. Dacă avem impresia ca o ființă umană trebuie să fie proprietatea noastră, înseamnă că nu iubim. Singurul lucru care îți poate aparține dintr-o altă ființă umană este modul în care ai nevoie să o iubești - proiecția ta asupra acelei persoane. Și asta este exclusiv alegerea ta și trebuie să ti-o asumi ca atare, responsabil și până la capăt. Iubirea construiește, este altruista, tolerantă și plină de compasiune. Starea de iubire este o stare magică, prin ea însăși, prin care toate dovezile de iubire, imateriale, devin perceptibile, vizibile, palpabile... Pe drumul ce ne poartă spre Divinitate, fiecare om trebuie să meargă alături de ceilalți oameni. Cel ce crede că trebuie să meargă singur, că el singur este chemat, nu poate ajunge nicăieri, căci va rătăci singur, în întunericul singurătății sale. Credinciosul care are așteptări și pretenții la apariția unor evenimente magice și miraculoase în viața sa, ca efect al credinței sale, este la fel de neînțelegător, ca cel care crede că iubește, și are pretenții și așteptări privind dovezi materiale ale iubirii celor din jurul său. Credința fără iubire este oarbă, este ca o formă fără conținut. Iubirea este poarta ce deschide Calea spre Adevăr. Pe această Cale, prin Revelația Adevărului, omul capătă o Credință clarvăzătoare. **Va urma**

Ion Iancu Vale

Urmărirea

Nu mai realiza de când alerga. Să fi fost minute, ore, zile... Câmpia rămânea la fel de fără capăt, dură și dușmănoasă în uniformitatea ei accidentată. Solul cald și sfărâmicios îngreuna fuga până la chin, praful îi intra în ochi, în gură, în nas. Iar el alerga, alerga... Auzea în urmă gâfâitul sacadat al câinilor care parcă dinadins nu-l înhățau, înnebunindu-l cu mârâitul strecurat prin grebla sticloasă, lucitoare a fălcilor lor mari, așteptând să cadă epuizat și moale ca o curea udă, ca mai apoi să-l rupa în tihnă.

Și alerga întruna, cădea, se ridica, scuipa cocoloașe zgrunțuroase și amare, de țărână amestecată cu salivă. Privea din când în când în urmă și stiletele scân-teietoare din ochii câinilor îi dădeau aripi. Dar efortul îndelungat și groaza densă ca un nor în plinul furtunii îl dădură aproape gata, când, deodată, în fața lui se ivi pasarela. Cu ultim efort străbătu distanța rămasă și înșfăcă disperat una din barele de oțel ale scării cu care era dispusă construcția și începu să urce. Pasarela – sau mai bine zis estacada – era o lucrare foarte ciudată. Părea un lung stâlp dreptunghiular de înaltă tensiune, ce se întindea orizontal de-a lungul câmpiei, până hăt departe. La capătul ei se zăreau acoperișurile și turelele unui oraș, sclipind ademenitor în lu-

mina cețoasă a acelei înăbușitoare zile. Căută de-a lungul estacadei o cale de acces, dar așa ceva nu exista pe orizontala ei inutilă și tristă. Își trase puțin sufletul încercând să-și potolească bătăile repezi ale inimii, își șterse sudoarea de pe fața schimonosită de efort și spaimă și începu să coboare înapoi, scara pe care de-abia urcase. La un moment dat, tot coborând, își aruncă privirea sub el și fu cât pe ce să se prăvalească în golul de sub el. Pe platoul de beton ce se întindea sub estacadă îl aștepta haita de câini furioși ce săgețau înălțimea cu boturile rânjite. Spaima îl încercă iarăși. Urcă din nou ce bruma coborâse din scară și se prinse cu mâinile de una din barele dreptunghiului metalic. Ajutându-se de picioare, începu să se miște încet deasupra golului de sub el. Se strecura printre fisele oblice ale structurii, ce se întâlneau în unghi ascuțit, și fiecare nouă mișcare însemna o posibilă alunecare în hău. Neavând nici un fel de asperități, palmele abia făceau priză pe metalul lustruit și încins. Înainta încet, ca un melc, încolăcindu-și mâinile și picioarele pe barele estacadei, strângând din dinți, orbit de sudoare și de părul ce-i intra în ochi. De câteva ori alunecă până la bara inferioară a estacadei,

bălăbănindu-se în gol, dar grație unui efort supraomenesc, reveni de fiecare dată în interiorul ei, înaintând încet, încet... Pierdu iarăși noțiunea timpului. Se opri încercând să-și mai odihnească trupul oboșit. Privi în jos și văzu câinii. Ei îl urmăriseră minut cu minut, centimetru cu centimetru, înaintând și ei pe pista de beton de sub estacadă.

Acum se opriseră și priveau corpul suspendat între cer și pământ. Omul fu cuprins de o stare de indiferență. Parcă ceea ce i se întâmpla i se întâmpla altcuiva. Teama îi dispăru ca prin farmec, o liniște supremă îi cuprinse mintea și trupul chinuit. Mâinile și picioarele i se desprinseseră ca de la sine și începu să cadă lin, plutind, sfidând legile gravitației.

*

Patul era moale, cearceafurile răcoroase și curate. Deschise ochii și albul orbitor al camerei îi răni privirea. Încercă să-și dea seama ce i se întâmplă și se ridică în capul oaselor privind în jur. Se găsea într-o cameră de spital cu paturi imaculate, frumos aliniate de-a lungul pereților. Era singurul pacient în tot salonul.

Își mișcă rând pe rând mâinile, picioarele, capul. Se pipăi atent, metodic. Era întreg și nu avea nici cea mai mică

zgârietură. Nici nu se zdrobise de pământ, nici nu-l rupseseră câinii. Fericit, se întinse în pat și adormi. Avu un somn lung și liniștit. Se trezi dintr-odată cu senzația că este privit. Rotindu-și privirea peste paturile goale, observă nu departe, pe o noptieră, două mici statuete de porțelan. Le privi fix, hipnotic. Statuetele, antrenate parcă de privirea lui, prinseră viață, se mișcară și săriră pe podea începând să crească văzând cu ochii, până deveniră două tinere și frumoase femei. Erau înalte, zvelte, cu păr lung castaniu. Aveau ochi albaștri, trăsături fine și o piele albă, catifelată. Veșminte subțiri, ușoare, le acopereau trupurile fragile. Păreau gemene. Una dintre ele făcu o reverență în fața bărbatului ce le privea fascinat și se îndreptă spre ușă, ieșind din cameră. Cealaltă se așeză pe pat, foșnindu-și rochia vaporosă, îl îmbrățișă, îl sărută prelung, el răspunzându-i fără să șovăie, tacit, înfiorat, și se iubiră, timpul pier-

**Continuare în
pagina 24**

Lucrând la reactivarea fondului sufletesc uman

Ștefan Doru Dăncuș

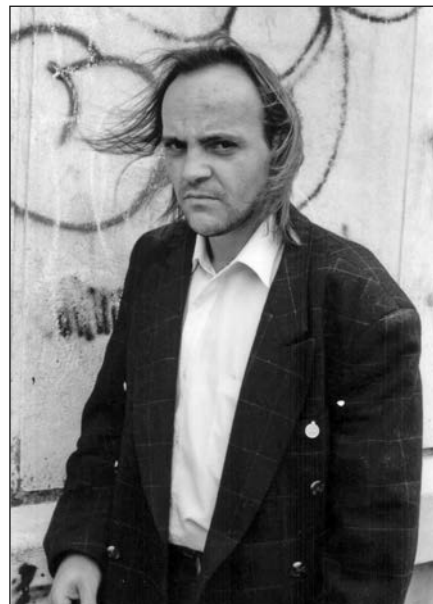
Înainte de a vorbi despre scriitorul Ben Todică, cel mai nimerit ar fi să vorbim despre omul de cultură Ben Todică, o personalitate proeminentă a culturii române din Melbourne, Australia. Asta pentru a sublinia puterea de muncă a celui ce a realizat cutremurătorul film documentar „Drumul nostru”, care activează la Televiziunea Comunitară Română din Melbourne - canalul 31 și care realizează o emisiune radio în limba română, adresată publicului român din Australia. Firește, întâlnirile cu oameni marcanți ai Diasporei (și nu numai), cu scriitori, artiști, medici, pastori, actori și regizori, politologi și politicieni, ziariști sau simpli cetățeni și-au pus o amprentă benefică pe cultura autorului; aici putem observa cum pasiunea inițială pentru cinematografie se continuă într-un mod fericit cu fascinația scrisului și atinge punctul suprem cu apariția celor două volume - volumul „Între două lumi” (Ed. „Atticea”, Timișoara) și volumul „În două lumi” (Ed. „Singur”, Târgoviște) volume lansate și în România.

Cunoscut în toată lumea datorită articolelor apărute în presă ori pe multe site-uri de cultură ale Internetului, Ben Todică dovedește o tenacitate și o gândire exemplare în raport cu noua conduită a omului modern, mereu consumat de ideea că nu are timp să le facă pe toate. Ceea ce-și propune și în acest volum care conține, pe lângă interviuri cu oameni din diverse domenii de activitate și un capitol destinat ecourilor la prima carte („Între două lumi”) este crearea unui tablou socio-

uman contemporan. Astfel, fiecare din cei intervievați are posibilitatea de a vorbi deschis despre propriile succese și despre modul cum văd societatea de azi; aceste „filtrări” ale ideilor exprimate fără rezerve creează, cum spuneam, un tablou mult mai complex decât multe cărți de sociologie apărute în ultimul timp: una este să afli părerea unui singur autor (indiferent cât de obiectiv s-ar pretinde) și cu totul alta să ai multiple oferte ideatice.

Dincolo de pasiunea pentru artă, Ben Todică este și un patriot adevărat (oricât de demonetizat poate părea cuvântul!) pentru care nu există ezitare în finalizarea practică a proiectelor propuse. Aproape întreaga sa activitate (și viață) este dedicată spațiului românesc, rămas astăzi atât de sărac în valori morale. De multe ori, intervenind în mărturisirile interlocutorilor, adaugă un plus de culoare spontană ce provoacă destăinuiți spontane și în asta rezidă și frumusețea acestor interviuri-conversări care pot fi citite de oricine și care n-au tenta voit academică ce îndepărtează potențialul public, în loc să-l apropie de cuvântul scris.

Volumul de față, prin conținutul său de excepție, ne spune de ce, cu cât ne apropiem de sfârșit, avem o viziune tot mai globală asupra lucrurilor. Încercând să ne structurăm cumva emoțiile, visurile, sentimentele, evoluția – am crezut că principiul stratificării va face ordine. Dar cum să te pregătești pentru echilibru, îndoindu-te de existența lui Dumnezeu sau crezând orbește în El? O întrebare esențială care a diversificat opiniile și a lovit sistematic în presu-

pusa facere de ordine. Acestui tip de întrebări și frământări încearcă Ben Todică să le răspundă aducând în fața cititorului oameni pregătiți pentru asta.

Se spune că orice revoluție trebuie să schimbe, să imprime blocului social în care apare, realitățile altor visuri. La noi (românii, n.a.) revoluția (din 1989, n.a.), în spiritul docilității noastre ca popor (așteptăm să se umple paharul) s-a transformat rapid în ceea ce analiștii politici au numit o vreme „restaurație” iar apoi „haos economic”. În cursa spre „europenism”, spre „occidentalism”, ne-am pierdut intelectualii, adevărații studenți, oamenii de cultură. Crosul supraviețuirii n-a fost însă abandonat de buticari, agramați, semidocti. Axele acestui început de mileniu sunt bișnița, corupția, minciuna ce-au reușit să impună ritmul unui nou regulament la scară planetară. S-ar putea ca Ben Todică, lucrând la reactivarea fondului sufletesc uman, să fie printre ultimele redate de apărare ale conștiinței poporului nostru.

Îl felicit și invit pe toată lumea la acest „festin” al inteligenței și culturii numit „În două lumi”, a doua carte a unui mare român care de acolo, din celălalt capăt al lumii, ne spune că n-a uitat de unde a plecat.

Ninge**Vavila Popovici,
SUA**

Ninge peste copaci,
peste pământ ninge.
Ninge peste orașul alb,
peste o parte a planetei,
ninge.
Ninge-n cimitire
și morții-și pierd
identitatea, ninge.
Ninge ca un coșmar
peste gânduri triste,
ninge.
Ninge și gerul îngheață
speranțe și vise, ninge.

Mai ninge....

Creionul alb al zăpezii
hașurează văzduhul.
Într-un târziu apari,
lăsând desenat
în urmă-ți
pași de zăpadă.
Bucuroși privim
amândoi
prin perdeaua ferestrei,
cum varsă cerul
pe crengi,
podoaba sa albă...
Și totul pare curând

Hibernale

o livadă
cu flori albe de vișin.
Ceru-și pierde treptat
luminozitatea.
Între noi și el -
perdeaua cenușie a serii.
Între mine și tine -
dantelata căldură
a trupurilor noastre.

Oggi**Luca Cipolla, Italia**

Ogi non importa
se il freddo entra nelle ossa
perché chi è solo
non conosce
il mal d'Africa;

non importa se sei lontana
perché i pesci danzan
sempre al ritmo
d'onde funeste
nel mar della mattana
come il sangue del mio
cuore in tempesta;
ma gitana l'allegria sa di
notti ingenue e sconosciute
dal sapore incerto
di polvere sollevata
da sirte straniera.

Azi

Azi n-are importanta
daca frigul intra in oase
pentru ca cine e singur
nu cunoaste durerea de
Africa;
n-are importanta daca
esti departe
pentru ca pestii dan-
seaza intruna la ritmul
valurilor funeste
in marea smintelii
ca sangele inimii mele in
vijelie;
dar tiganeasca bucuria
stie de noptile ingenue si
necunoscute
la savoarea incerta
a pulberii ridicate
din sirta straina.

Învingând iarna**Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu)**

O să se răzbune iarna, iubito!
Vom trage cu frânghiile săniile din cer
până ce vin caii zăpezii.
Vom lega clopotele de norii albi
până se vor sparge ninsorile.

Iarna ca un gând**Ion Iancu Vale**

E iarnă
se aude îngroșându-se gheața
sub lumina ce se sparge în cioburi cenușii.
Aerul vibrează și taie ca sfârcul de bici
iar copacii, sfeșnice cu luminile stinse,
se aplecă icnind
peste sângele limpede al pământului
încremenit în izvoare.
Cerbii își pierd fără soroc podoabele

Cu sunetele lor vor ucide tăcerea,
ne va intra cenușa în piele.
O să încălzim hainele cu verile trecute,
apoi vom trece pe pârții ca vântul.
Ne vom înghesui unul în altul sub pene
și ne vom sufla gândurile în piepturi.
Focul va arde în noi mocnit,
iarna va pleca singură.

amestecându-și mugetul disperat
cu cel fără de margini al zăpezii.
Ca niște crengi negre corbii își frâng zborul
în omătul mototolit de vânt
și puii le mor în ouăle plesnite de ger.
Iarba încolțește invers
căutând alt cer.
Au degerat până și cuvintele
strivite sub copita despicată a iernii,
iar versurile scrise pe zăpadă
le acoperă o altă zăpadă
Si e frig, și e frig, și e frig...

Poezie albaneză din SUA - Kozeta Zylo

Kozeta Zylo este ziaristă, profesoară, animatoare de spectacole pentru tineret, redactor de carte, poetă, director al unui post de televiziune, stabilită în SUA (1997). Sa născut la Tepelena (Albania). A studiat Limba și Literatura Albaneză la Universitatea din Elbasan (1979); studii postuniversitare la Universitatea din Tirana. Din anii 80, militantă împotriva sistemului comunist. După 1990 a contribuit

la crearea Partidului Democrat-Creștin al Albaniei (secretar general, 1994-1995). După evenimentele din 1997, părăsește Albania. Consultant pentru studenții din Bramson ORT College, 2000-2004, lucrează la Globe Institute of Technology, Manhattan și la Bord Education, New York. Este una din cele mai active membre ale comunității americane de origine albaneză, atașat de presă al Uniunii Scriitorilor Albanezo-Americani, corespondent al ziarului „Illyria”. La New York i s-a conferit premiul „Femeia Anului 2008”. Distincții din partea Asociației Dibranilor din SUA, Academiei de Științe, TV „Cultura Albaneză pentru media și activitățile comunității”. Cărți publicate: Monumentul Lacrimii (2005), Primăvara fără Mimoze (2006), Miermele vor veni (2008), Un fiongo de soare din New York (2010), Reflexiuni spirituale (eseuri, recenzii, reportaje). Este prezentă cu un grupaj de poeme în antologiile Apus îndurerat, Ars Manadi, Când își părăsește pasărea cuibul etc.

Dor vrăjit

Cuvintele dulci
Și timbrul glasului
Îmi alintă sufletul
Calm și cuminte
Inima îmi tremură
Prin fantezii divine
Pentru sărutul înfocat
Rămas la tine

Mă duc să dorm
Sub bolta înstelată
Noaptea îmi va șterge
Lacrime amară
Dimineața
Soarele mă va cuprinde
Un curcubeu cu vise
Peste pat se va întinde

Ca o căprioară

Ce mult tac în telefon

Ca o caprioară sub un pom
Ce teamă mi-e să spun totul
Ce mult vreau să-ți spun
că te iubesc
Mai ușor mi-e să-ți scriu
Dar și acolo nimic nu s-ar înțelege
Fiindcă iubirea nu trece în cuvinte
Când cu patos mă cuprinde
Iubite când vei veni
Mireasmă de iasomie și foc
Pe buzele mele vei găsi
Și sânul stâng dezvelit
Dar să ne rugăm Celui de Sus
Pentru iubirea noastră infinită
Și dulcele nostru sărut
Să fie stropit de lumea stelară
Când luna lunecare vie
Trece-n extaz ori agonie.

Mierle vor veni

Nu știu dacă m-ai uitat
Lac frumos al Tiranei

Mai știi foșnetul mătăsii mele
Și fluieratul iubitelui meu
De plăcerea sărutului
Când ne jucam de-a v-ați-ascuns
Și în frunzele albe
Ale florilor ne căutam norocul
Mă iubești sau nu mă iubești
Sub dulceața ciripiturilor
Mergeam amândoi îmbrățișați
În jurul tulpinilor de pini
Acolo unde florile făceau nectar
Eu nu am uitat lacul meu
Din nou vreau să vin după atâția ani
Deși poți fi supărat
Că încă n-am venit acolo
Dar teamă mi-e să nu fie uscați pinii
Si lacul să nu-ți pierdă patul
Oh, nu mai vreau să cred nicicând
această nebulie
Așteaptă-mă lac frumos așteaptă-mă
ca odinioară
Voi veni zburând cu mierlele.

Urmărirea

Continuare din pagina 21

zându-și iarăși consistența.

Într-un târziu, în salon își făcu apariția cealaltă femeie, ținând în mâini un platou cu fructe. Fu șocat de faptul că fata zveltă și suplă, la plecarea din cameră, avea cum pântecul cres-

cut și deformat de sarcină. Ea așază fructiera pe noptieră și împreună începură să mănânce fructele dulci și zemoase. Sfârșind de mâncat, fetele, fără să rostească o vorbă, ieșiră din cameră. El rămase în continuare în pat, așteptând reîn-

toarcerea celor două. Dar timpul trecea și ele nu mai veneau. Așteptarea în singurătatea aceea albă și silențioasă începu să-l apese. La un moment dat, se ridică și se hotărî să iasă afară, sperând să le găsească pe cele două femei. Ieșind, fu izbit de lumina opacă și de aerul înăbușitor. Chiar în fața lui, așezați ca niște soldați în poziție de tragere, cu boturile pe

labe, îl așteptau câinii. Într-o parte văzu pilonii și scara metalică în spirală ce urca spre estacada metalică.

Teama îi încheșta din nou mintea și măruntaiele, trupul tot. Se întoarse brusc, vrând să intre din nou în spital, dar se izbi de un perete de beton. Turbat, disperat, se repezi spre scara sclipitoare de metal și începu să urce...

„Întru lauda femeilor în vârstă” este unul dintre cele mai cunoscute texte dedicate prețuirii feminității, din perspectiva unui bărbat. El a fost scris de către jurnalistul american Frank Kaiser și făcut popular de către un alt jurnalist american, acesta cu mai mare notorietate, Andy Rooney de la CBS.

„Orice femeie peste 30 de ani era învechită, peste 40 de ani era invizibilă. Astăzi, la 70 de ani, apreciez încă femeile de 20 de ani pentru tinerețea lor, vigoarea și (ocasional) inocenta lor dulce”, scrie Frank Kaiser.

„Dar în mod egal le apreciez pe femeile de vârsta mea și pește; apreciez femeile de toate vârstele. Am învățat că fiecare are propriile minuni, propria magie, frumusețe și atracție.

Cu cât am îmbătrânit însă, am apreciat doamnele mature, între toate. Iată doar câteva motive pentru care un senior aduce prețuire unei femei mai în vârstă:

O femeie în vârstă știe să zâmbească cu atât de multă sinceritate și cu atât de multă luminozitate pe chip.

O femeie matură nu te va întreba niciodată din senin „La ce te gândești?” Unei femei în vârstă nu îi pasă la ce te gândești.

O femeie în vârstă știe ce își dorește și știe ce își dorește și de la cine. Până ajung la vârsta de 50 de ani, puține femei sunt nesigure în privința a ceva. Slavă Domnului!

Și da, după ce treci de un rând, două, o femeie în vârstă este cu mult mai sexi decât suratele ei mai tinere:

Libidoul ei este mai bun!

Frică de sarcină a dispărut.

Apreciază gestul de a face dragoste, iar plăcerea este reciprocă.

Și a trăit destul ca să știe cum să satisfacă un bărbat, în moduri pe care fiica ei nici nu le poate visa. (Bărbați tineri, mai aveți ceva la care puteți spera!).

Femeile în vârstă sunt sincere

Frank Kaiser

**George ROCA
prezintă:**

Frank Kaiser Farmecul femeilor mature

și directe. Îți vor spune direct în față dacă ești un nemernic sau te porți ca unul. O femeie tânără nu îți va spune nimic, de temă să nu crezi ceva rău despre ea. O femeie în vârstă nu dă doi bani pe asta.

O femeie în vârstă, acum singura, a avut destul de multe relații pe termen lung. Nu vrea să vă căsătoriți? Nu îi pasă prea tare. Ultimul lucru de care are nevoie în viață este un alt iubit plângăcios și dependent!

Femeile în vârstă sunt sublimе! Ele nu vor tipa la tine la operă sau în timpul unei cine scumpe. Dar desigur, dacă o meriți, o femeie în vârstă nu va ezita să te pună la punct.

Majoritatea femeilor mai în vârstă găsesc bine. Le pasă de curățenie. Și sunt foarte generoase cu laudele, de cele mai multe ori, chiar nemeritate.

O femeie în vârstă este destul de sigură pe ea încât să te introducă prietenelor ei mai tinere. O fată tânără cade în neîncredere atunci când prietenul ei este cu alte femei. Unei femei mai în vârstă nu îi pasă.

Pe măsură ce îmbătrânesc, femeile devin mediu. Nu trebuie niciodată să i te mărturisești unei femei. Ele știu mereu, asemeni mamei tale.

Da, le prețuim pe femeile mature pentru o mulțime de motive. Acestea sunt doar câteva. Din nefericire, nu este reciproc.

Pentru fiecare astfel de femeie, minunată, deșteaptă, bine făcută, există câte o relicvă cu chelie în pantaloni galbeni care se face de răs împreună cu o chelneriță de 22 de ani.

Doamnelor, îmi cer scuze pentru confrății mei. Bărbații aștia vă sunt genetic inferiori, nu este niciun secret. Bucurați-vă ca noi murim la vârste mai tinere și vă lăsăm să vă trăiți cea mai frumoasă parte a vieții, ca femei extraordinare ce ați devenit. Fără să fiți distrase de un rățoi bătrân mofturos și plângăreț care vă poate afecta serenitatea”...

Ion Vanghele:

E viața o continuă oglindă

E viața o continuă oglindă
Privesc în ea cu ochii tăi cei verzi
Și fruntea sprijinindu-se de grindă
Când eu mă uit, tu, oare, cum mă vezi?

Deschide-ți gândul risipind fereastra
Spre universul celor patru zări
Și ai să vezi din nou fecioara asta
Cu-amurgurile nechezând călări.

În foamea ta de patime închide
Un labirint de raiuri ce se șterg
Și ziua pe tarabă de voi vinde
Spre noaptea noastră pribegind eu merg

În mine o fecioară pătimașă
Emoțiile mi le-oprește-n crâng
Molatec când desface din cămașă
Doi îngeri de mireasmă care plâng.

Georgeta Resteman:

Te văd oglindă-n trupul depărtării

Te văd oglindă-n trupul depărtării
Pe tâmpla de fecioară plânge clipa
Ești lacrimă-nsetată-n gustul sării,
Un pescăruș ce-și arcuiește-aripa

În zbor sublim spre piscul neuitării.
Deschid ferestrele drapate-n vise
Nădejdi târzii ivite-n pleoapa zării
Renasc dorinți de-nchipuiri ucise.

Fecioarei din oglindă-i simt fiorul
Când gândurile împletesc cununa
E viața piesa-n care joacă dorul,
Un rol tivit pe-un colțișor de lună.

De-acolo se revarsă-n lume, tainic,
Și-ascute-n spinul rozelor simțirea
Oglinda sparge, dorul cel năvalnic,
În ochii-i verzi înmugurind iubirea.

Ion Vanghele:

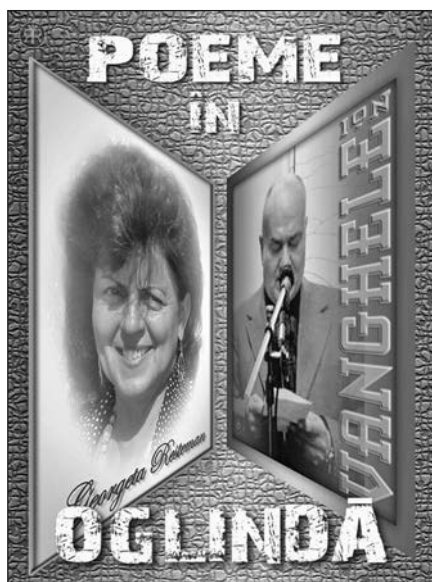
Iarna ca o coapsă de femeie

Iarna-i ca o coapsă de femeie
Și mă joc în nopți pe derdeluș
Luminând în cerul ei scânteie
Ursuleț cu lacrimi de pluș

Iarna vine-n mine vâlurită
Și se leapădă de feregea
O iubesc de patimi stăpânită

Poeme în oglină

Georgeta Resteman
& Ion Vanghele

Și-o sărut pe pleoapa de mărgea.

Se luminează totul, când, bezmetic
Carnea rece, dulce, o ating
Când iubind tăcerile frenetic
În fereastra viselor mă sting.

Este între noi o sănioară
O speranță duce către poli
Îngerii care în ceruri zboară
De iubirea iernii sunt matoli.

Beat și eu stau neclintit de veacuri
Somnul ei în mine îl răstorn
Gura ei de înghețate lacuri
Viu troznește-n pași de unicorni.

Zănele în alb iar se drapează
Trec tăcând pădurea de argint
Și la vara care-o fi visează
Scuturându-și stelele de mirt.

Hai să ne iubim în noaptea lungă
Eu pe tine alb-al lunii sol
Să-ți sărut suflarea ta profundă
Și tot jarul trupului tău gol.

Dar tu ai plecat iarăși departe
De plecări parcă nu ostenești
Și apoi îmi lași ca semn de carte
Când îmi spui ce tare mă iubești.

Poarta a-nghetă astăzi cu totul
Peste pomi a nins cu fulgi, mocnit,

Voi mânca de ziua mea eu, tortul,
De-amintirea visului pocnit.

Neaua se va strânge jucăușă
La fereastra stelelor ce mor
Am să las zăvorul de la ușă
Poate vii cu noaptea în pridvor.

Ne-om iubi imaginar prin basme
Tu, o zână stând la răsărit
Eu, o umbră rătăcind fantasma
Într-un colț de casă încălzit.

Georgeta Resteman:

Mai cerne iarna tihnă, fulgi și vise

Mai cerne iarna tihnă, fulgi și vise
Când se-aprind luminile-n tăcere
Cu roi de fluturi albi, aripi deschise
Peste noian de gânduri – mângâiere.

Zvâcnesc în trupul iernii începuturi
Speranțe înghețate-n haina-i albă
Când fulgii dau văzduhului săruturi
La gât purtând dorințe prinse-n salbă

Pășim într-un meleag de prospețime
Umplând potire de cleștar cu doruri
Freamăt de clipe-n ceas de curățime
La geam, iubire lină-n loc de storuri

Pervazuri de argint, o floare albastră
Ce se-oglindește-n licăr de scânteie
Clipiri de fulgi peste trăirea noastră
Când iarna-i ca o coapsă de femeie.

Se zbate gându-n pleoapele-nserării
Lăsând pe scutul clipei urme frânte
Și-mbrățișând fantasma depărtării
Când în ninsori i-e dat să se-nveșmânte.

Din Maxime și Cugetări

Ion Iancu Vale

Sunt oameni care nu se des-
tăinuie niciodată. Unii că nu au
ce să spună, iar alții de temă.

Cei care iubesc în mod exa-
gerat animalele urăsc, incon-
știent, oamenii.

O slugă de treabă la un stă-
pân bun, este mai fericită decât
stăpânul.

Dumnezeu nu caută oame-
nii, El îi așteaptă.

Victoria Stoian

Monica Mureșan – Poeme animate:

Volumul Poeme cu vedere la mare al Monicăi Mureșan are o particularitate stranie: poemele se mișcă, trăiesc, se joacă, își revendică drepturi, evită confuziile, interpretează concerte pentru mâna stângă, zâmbesc, se întristează... Nu că n-aș fi simțit până acum viața tumultuoasă ascunsă între copertile cărților pe care le-am citit, dar exista de fiecare dată un ecran între mine și lumea din carte. De data asta, Poemele cu vedere la mare au anulat acest ecran - sincer cred că ecranul de demarcație nici nu a existat. Poemele m-au înconjurat cu un zumzet și o agitație de zi de sărbătoare și mi-au spus să nu mă las furată de ordinea în care au fost așezate în cuprins. Pot face cunoștință cu ele în ce ordine doresc, doar să nu închid cartea prea des deoarece curenții de aer le-ar putea întrista. Adică mi-au cerut să le citesc pe nerăsuflăte. Primul poem, care s-a instalat și pe ultima copertă, sub poza celei care l-a creat și căreia i se supune, este Poemul titlu: "Titlul este el însuși poem/Titlul titlului este metaforă./Titlul fără metaforă e un poem-titlu./Poemul fără titlu este un poem învingător./De fapt atât titlul cât și poemul sunt învingătoare/și mai ales poemul continuu."

Acest Poem titlu, cu un zâmbet plin de promisiuni, mi-a spus să nu

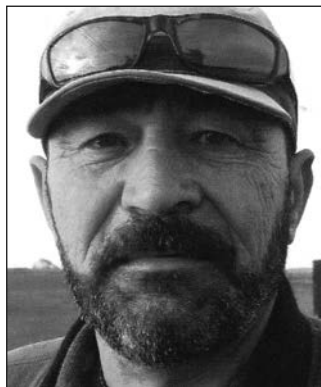
uit două cuvinte, "poemul continuu" și m-a condus, unde credeți?, chiar la Poemul continuu în care se susține: "... Contează mai puțin ce face odată ce este continuu/și mai mult cum face el ce face -/neîntrerupt, nou, surprinzător, nobil, schimbător,/neșteptat chiar/însăpăimântat pentru cei ce poposesc/și au nevoie de o pauză..." Nici poemul continuu nu m-a lăsat să respir prea mult și m-a condus la Poemul limită, unde mi-a spus: "Poemul continuu te învață că în toate există o limită./În schimb, poemul limită ne avertizează/că abia dincolo de punctul-limită începe unicitatea,/presupunând că reușești să nu devii/prizonierul poemului continuu/și ajungi dincolo de limită,/ai acel vis pe care-l visezi numai și numai tu: viața./Unii spun că de fapt viața este un poem unic..." Și pentru că aici chiar am simțit că sunt confuză, m-a căutat Poemul care evită confuziile: "Deși unii

confundă poemul unic cu viața,/Poemul care evită confuziile știe că de fapt încă/nu s-a scris poemul unic". În iureșul iscat dintr-o dată de Poemul revelat, Poemul fără întrerupător, Poemul cu drepturi, am observat un Poem anonim cu memorie scurtă: "Umbla incognito și era fericit./În urma sa apără o umbră fără identitate/încercând să ajungă la înțelegere cu poemul anonim/în care investise tot ce avea./Un lucru este sigur: acel poem îi aparținuse odată/iar acum umbla travestit din cauza unor/influente și mode pentru care trebuie/consultate ultimele apariții în domeniu..." O apariție surprinzătoare a fost și Poemul lipsă: "Acest poem/își cere scuze/pentru propria lipsă/și promite/că data viitoare își va înlocui lipsa/(... cu alta?!)". Și chiar o face, pentru că între aceste poeme am întâlnit la pagina 21, exact acolo unde Cuprinsul cărții îl localizase, Poemul lipsă-redivivus,

de data aceasta cu și mai multe surprize: "A fost odată și după aceea a mai fost de trei ori/un poem din ce în ce mai plictisit de autorul său/care nu voia să evolueze literar.../Dar, mă rog, o coală albă și goală/este mai de preț decât un tren ajuns la fiare vechi/sau o carte de poezie proastă/ea, coala, poate deveni chiar interesantă/dacă ai găsit un titlu potrivit:// Poemul lipsă//Este mai mult decât a salva un avion/punându-l pe burtă, decât a nu te scufunda/o dată cu vaporul, sau a ști cum să-l faci/ să eșueze pe nisip//Poemul lipsă are desigur multe lipsuri,/dintre care cea mai mare este propria sa lipsă/.../Atât autorul, cât și poemul lipsă se vor tolera/așteptând cu îngăduință textul... în teorie/pentru că în practică oricine poate să aibă una dintr-acele zile proaste/când cu un singur cuvânt va schimba un destin:// Titanic//.../ Vaporul de odinioară s-a scufundat o dată,/o singură dată pentru totdeauna,/fantoma acestui cuvânt ne înecă însă/toate vapoarele, iar și

Din dragoste pentru Melissa

Florin Vârlan Neamu, Perugia

De fiecare dată o alinta fetița
Cu chip frumos de înger și glas de zână bună,
Îi săruta boticul și-i mângâia blănița;
De-ar fi vorbit, atâtea ar fi avut să-i spună!

Dar așteptând, odată, să vină de la școală,
Nu bunătați, dorindu-și, ci caldă mângâiere,
I -a fulgerat prin sânge, năpraznic, o sfârșeală
Și gura i-a umplut-o un gust amar de fiere.

Simțea în aer blânda și caldă ei mireasmă,
Aproape, mai aproape, însă nu-nțelegea,
De ce-i străpunge carnea, străină, o fantasmă
Cu iz de neînțelegere, de frig și piață rea.

Cu inima-mpietrită, văzu, ca printr-o ceață
Un trist convoi ce vine îndurerând suflarea...
Pustiuri largi de beznă și sulite de gheață
Au sfărțecat-o-atuncea, tăindu-i răsuflarea.

Pe urmă, când ajunse convoiu-ndurerat,
Adulmecând, pierită, mireasma cunoscută,
Cu vuiet înțelese și-ncremeni tăcută:

Melissa nu mai este! Melissa a plecat!

Păși, apoi, solemnă, în fața adunării,
Cu inima surpată în râpe reci, de spaimă,
Și merse-așa, tăcută și sumbră precum norii,
O vreme, s-o petreacă, de-abia luată-n seamă.

Rămase-apoi, cu ochii mai stinși ca niciodată,
Pierduți către convoiul ce se topea în zare
Cu singura-i speranță – acea micuță fată –
Care pierrea în neguri ca un apus de soare.

Plecă, apoi, în suflet, cu o nădejde vagă,
Adulmecând prin locuri de dansă cunoscute,
Până ce, disperată și-n trup fără de vlagă,
Se rătăci, în noapte, pe uliți neștiute.

Și neputând, străină, să plângă la vreo ușă,
Nici să mai rabde jalea ce-i răvășea ființa,
A poposit, sfârșită, sărmana cățelușă,
Lângă copacul unde s-a stins, stupid, fetița.

Mireasma mult dorită, i-a-nfiorat simțirea,
Și-aducerea-aminte a dulcelui alint,
S-a strecurat în suflet și i-a-nmuiat privirea,
Căldură îngerească, prin sînge răscolind.

Și neluând în seamă nici ploaia și nici clisa,
Ce se-nclăștau, în blana murdară, ca o boală,
A adormit c-un scâncet; nimic nu o mai scoală...
Atât mai vrea de-acuma: să doarmă cu Melissa.

► iar/... Era odată
un poem din ce în
ce mai plictisit/.../Deodată află ce
soartă îi hărăzise/ acel
cuvânt prin semnificația
lui./Se trezi luat de vânt,
bătut de ploaie/și aruncat
de colo-colo/până deveni o
coală de hârtie goală și terfelită//
Și câtă încredere mi-am pus în
el,/pretind unii că a mai spus...
pe când se scufunda". Poemul
casabil mi-a cerut multă atenție:
"Mare atenție/cum ne

purtăm cu acest poem:/
s-au descoperit microbi/ce se
hrănesc cu sticla." Poemul fragil
a adus cu el o efemeră tristețe,
odată cu o fragilă bucurie:
"Cu vremea orice sentiment se
prăfuiește,/îmi zicea poemul
fragil,/sub pulberea fină a
Marelui Timp/care ne macină
oasele./Din risipire de timp
omenesc/prin răspântiile
cerului,/cu vremea devenim
praf de aur.../Ecou lacrimii
suntem,/măsură timpu-

lui/și fragilă bucurie pământului//
(Cât despre prafurile de aur - / se
depun pe stele.)"

Aveam neapărat nevoie de un zâmbet și a apărut
Poemul zâmbind în clepsidră:
"Zâmbind în clepsidra întredeschisă/
o scoică e însemnată cu nisip./Al
patrulea ochi/de apă/stă așteptând/
ca fereastra cu vedere la mare." În
încheierea acestui volum am
întâlnit un poem-panseu care a adus în su-

fletul meu îndemnat la șotii de
poeme animate ale Monicăi Mureșan,
un calm odihnitor: "... Și atunci,
dacă creatorul ne-a făcut unici,
la ce bun să concurăm numai pentru
a demonstra ceea ce este mai mult
decât evident? Pentru ce să vrem
a birui, când ne-am născut biruitori?
De ce nu știm a ne prețui în frumusețea
detaliului și nu în uniformitatea de
învingători?"

Gavril Moisa

Să redescoperim poveștile copilăriei

Maria Lucia Rebrean
„Ochi de copil”
Editura Remus,
Cluj-Napoca, 2011

După ce a debutat în anul 2010, cu poezie și proză în revista „Agora Literară”, a Ligii Scriitorilor Români, la numai 12 ani, Maria Lucia Rebrean își publică în anul 2011, primul său volum de povestiri.

Elevă a Școlii ELF din Cluj-Napoca, până în anul 2011, unde a prins gustul pentru literatură, dar și pentru teatru, pian și limbi străine, este actualmente elevă în clasa aVI-a, în Mons/Belgia la Școala ȘHAPE (Supreme Headquarters of Allied Powers in Europe), unde studiază în limba franceză.

Maria Lucia Rebrean „își adună trăirile într-o frumoasă carte de debut, plină de surprize și rânduri inefabile. Tânăra scriitoare, despre care vom mai auzi cu siguranță, ne face să redescoperim cu fiecare pagină, ceea ce este apajul unui talent indiscutabil” (Iulian Patca).

Mi-au plăcut întotdeauna cărțile copiilor. „Ochi de copil”, este o carte a unei fete cu ochii mari și albaștri, cu părul șaten și lung și cuprinde: „senrimentele, gândurile și nenumăra-

tele întrebări, pasiunile ei, întâlnirile cu personajele din lecturile citite de Maria” (prof. Ioana Iovănaș)

Este o carte străbătută de la un capăt la altul, de acel fior pe care numai copilăria îl cunoaște și-l poate transmite și care ne convinge că, Maria posedă deja (cu unele deficiente evidente și inerente oricărui debut), arta construirii frazelor, a dialogului, a cursivității actului narativ, a modului de folosire figurilor de stil, pentru a da culoare acțiunii și mesajului pe care vrea să-l transmită.

M-a surprins deosebit de plăcut, motoul autoarei: „Îngerii cântă întotdeauna copiilor cuminți. Într-o seară am auzit un înger cântând. (Maria Rebrean).

Cred că, Maria Lucia Rebrean este o povestitoare, o „miniscritoare”, care vrea și știe să ne spună povești cu tâlc, care își pune și își pune diverse întrebări, care caută mereu răspunsuri în întâmplările și faptele povestite.

„Ochi de copil”, este

„o carte despre gândurile unui copil care încă roșește atunci când își citește scrierile” (prof. Maria Scripăriu, cea care a călăuzit-o pe Maria, în cadrul Cercului de scriere creativă).

Cele 21 de povestiri scurte, unele scrieri ficționale care compun volumul, oferă cititorului o lectură plăcută și atractivă, unele fiind apreciable sub aspectul narativ, completate cu efect de desenele pictorului clujean Mircea Bonda, acestea dând povestirilor mai multă consistență și o candoare nedisimulată. „Înainte războiului cu eschimoșii”, „Pădurea marii legende”, „Eu cred în Moș Crăciun”, povestiri demne de luat în seamă, sunt îndemnuri directe prin care Maria Lucia Rebrean, ne reinvită să redescoperim farmecul poveștilor copilăriei.

Volumul „Ochi de copil” este o fereastră a sufletului autoarei, care capătă consistența realului, prin raportarea lumii la sufletul unui copil, impresionat de măreția și fascinația lumii înconjurătoare.

Un capitol emoțional și plin de sensibilitate

este: „Drumul de la Cluj la Mons”, în care Maria, conștientă de situația creată, realizează, exprimă și transmite inclusiv cititorului, în stil său personal, sentimentele și emoțiile care o încearcă, în momentul despărțirii de cei dragi, nuanțându-le ori amplificându-le cu spiritul ei inocent. Maria reușește să te transpună și măcar pentru o clipă, într-o altă lume, aceea a copilăriei, când și noi odată ne jucăm cu visele noastre, ne puneam aripi să zburăm nestingheriți peste lumi imaginare.

Mi-a plăcut cartea pentru că, Maria Lucia Rebrean scrie liber și natural, așa cum vrea ea, schimbând cu ușurință registrul acțiunii, ținându-te conectat la firul narativ. Are o ușurință deosebită în exprimare și dialog, lucru care evidențiază un talent narativ care însă trebuie dezvoltat și șlefuit cu răbdare.

Volumul de debut al Mariei Lucia Rebrean, este o reușită și confirmă faptul că avem de-a face cu un talent autentic, despre care vom mai auzi cu certitudine. Felicitări Maria!

Emil Niculescu

Luând ca reper titlul unui volum de versuri anterior, „Flagel”, ultima carte a lui Octavian Mihalcea, „Epicriza” (Editura „Semne”, 2011, cu expresive desene de Alex Ivanov), ar părea să cuprindă mai degrabă pasteluri, gen liric întru totul stimabil și, din ce în ce, mai puțin frecventat. Accidental, știutor al unor anumite întâmplări din viața cotidiană a autorului, sunt cumva somat de texte să iau act de o experiență care și-a depășit ceea ce s-ar numi, în termeni de specialitate, foile de observație și are o anumită gravitate, ce o extrage dintre crizele de suprafață orientând-o către literatură. Din crâmpoie, fragmente, fărâme livrate cu parcimonie, o transă, de multe ori controlată de o omerta a discreției, se poate realiza o atmosferă, un topos al suferinței și claustrării: Împărțirea/ corpului pe verticală amintește că oasele se mai și rup. Bucuria/ întinderii, gând colorat, va fi închinată unui zeu numărând (Zeu numărând); sau: Părerea de a fi culcat. Patul pătrunde și modifică structura/ organismelor vii. Inerția fiarelor. Inima ca deosebire (Interior). Translând dinspre cărți mai vechi, se aud un rigid „Mane. Tekel. Fares.”, cum și observații ale unui Lazăr, înainte de miracol, o asimilare mentală a mediului la corpul fizic. De fapt, patul nu procustizează

Epicriza cultivatorului de umbre

reacțiile celor „condamnați” să îi fie prizonieri, există trepte și gradații; Constantin Țoiu, la rubrica sa „Prepeleac”, din „România literară” (nr. 12, 2004), aprecia față de faza „terminală” a lui Miron Radu Paraschivescu din 1971: Ideea că între toți oamenii de pe pământ există alte granițe decât cele geografice, granițele culturii și experiențelor individuale, dobândite; precum și cele ce îi despart în cele ce privește dispariția fizică, felul în care acceptă ei trecerea dincolo, unde dispar toate frontierele în haosul aparent al universului (...). Aceste hotărnicii îl țin pe autor departe de naturalismul narațiunii despre un organism în alarmă și servituile biologice ale acestei posturi, așa cum le narează M. Blecher, deși se află în Lumea venelor expuse (Unghiul se clatină), unde Boala ascunde unele sentimente (Mai mult decât ești), iar anumite lucruri își arată latura malefică, Obiect vătămător, ceasul, fiindcă Sub grinzi nesfârșite, vei spune că orele / învinse au pierdut averea învierii. Trupuri în robie. (Gândind focul). Un fior bacovian al re-

sorbției în elemente/materie, cu o conștiință a „scenei” acoperită (funcționărește) cu acte se insinuează într-o lacustră birocratizată și antisepetică. Fluxul hârțiilor negre vestește ancorarea trupului în nămol. Rolul vine, revine...(Magia malurilor subterane). Pe riviera lui Lethe, unde Doar nisipul plouat dimineța înțelege magia oamenilor vii (Urma se pierde sus), există o tentație a dispariției, a renunțării, izbăvitoare, în fond: Hai să alegem seducția! Îndemn așteptat în stadiul fulgerului/ Măine urmează altă ordine când poate nu vrei să ieși din/ adâncuri. Sunt puține comori. (Comori). Sunt, totuși, între compensații, acelea ale unor informații/depozite ezoterice, alfabetele unui alt limbaj: Coborârea în pântecul cuvintelor ce nu s-au mai spus/ demult, ca sângele sfințit sub ochii toleranți ai bibliotecilor îngropate. (Urmă și floare de roșu pe timp de iarnă). În pofida unor vagi precizări, ce indică o epocă apropiată, aerul este, de cele mai multe ori, anistoric, și tot astfel angoasa: Cu ochii noștri vedem animale din/ timpuri apuse. Pentru că trecutul tră-

Octavian Mihalcea

iește împodobit cu pene și blănuri. Pericol de moarte. Există familii de spirite/ ce se îneacă în vise, spre a pluti apoi în dimineți obscure (Pericol de moarte). Arta, poate, este un vechi exorcism, imemorială rețetă a șamanilor/lecui-torilor; prin asociație, un titlu al unei antologii din poezia lui Ion Caraion: „Antichitatea durerii”. Există date, biologice chiar, în afara timpului, compatibilități care fac posibilă sau nu, să zicem, o operație de grefă: Vârsta de aur, e o convingere,/ nu privește în calendarul risipei. Țesuturile se recunosc prin/ intuiții rămase din alți evi, fără certificate natale. (Pericol în somn). Sub semnul unei vulnerabilități (intermitente, poate semipermanente), a proximității ultimelor transmisii/ emisii ale unui „mesaj” încriptat uneori până la rună sau cartuș hieroglic, Octavian Mihalcea folosește, cu o bine deprinsă tehnică, așa-numita „stilistică a eschivei”, cea pe care Eugen Negrici o semnală în versurile lui Virgil Mazilescu, cel care ►

Căraușul

Mihai Ardeleanu

Căraușul înțelesurilor ascunse, se revarsă pe malurile gurii, ai-doma unui val plin de greutatea adâncului mării. Revărsat la liman, se evaporă într-un zumzet nevăzut, pornind către peșterile născătoare de ecouri, ce se risipesc în alte adâncuri zămislitoare de înțelesuri. În toate acestea, înțelesurile sunt seva unor existențe ce se mistuie pe jăromaticul Timpului, purtătoare de jertfă și pline de rațiunea întregului Univers.

Căraușul mișcă suflete noastre, cele necuprinse de trupuri în gra-nițe geometrice măsurabile, dar

mustind de cutremure emoționale ce înfioară tumultos carnea.

Căraușul poartă pe umerii săi de granit, rațiuni și sentimente ce exprimă vibrația existențială a ființelor omenesti, alergătura sa dintre limanurile gurii și adâncurile începute de peșterile născătoare de ecouri, fiind substanța vieții sociale.

Iată că vedem în ceea ce poartă căraușul, hrana sufletelor nevăzute, aducătoare de sațiu simțurilor înfometate de vibrație. Căraușul este însăși vibrația unor entități vibrante la rândul-le de alți cărauși ieșiți la limanurile unor alte entități vibrante. Dar oare Cine a născut Vibrația primordială care astăzi încă răscolește Materia și pare neobosită ca la începuturi? Iar acea naștere nu poate fi decât un act de voință supremă, ce s-a

conturat din nimic într-un tot de necuprins, ale cărui margini nu le vom întrezări nicicând.

Ați înțeles cine este căraușul! Uitați-l cum se naște din litere adunate în grupuri ce încātușează expresia înțelesurilor ce devin fapte ireversibile.

Căraușul nu este altul decât ... cuvântul.

Eterul este străbătut de cuvinte neauzite iscate de gândurile noastre. Fără să vrem, gândim întruna și naștem cuvinte ce exprimă înțelesuri întortoachiace, cuvinte ce cară neobosite în eter expresia existenței noastre unice.

Căraușul înțelesurilor plămădite în adâncurile noastre, se sparge ca valul de limanul buzelor și se înalță în eterul ce însumează expresia unică a fiecărui moment din existența lumii acesteia.

► se recomanda „omul virgil”.

Vi(r)gilențele țin de un fel de transă voit neglijentă, o obscurizare, un dicteu controlat dar de o mare spontaneitate asociativă, în care prezumatul lector are și datoria, dacă binevoiește, să conlucreze, să acopere salturi spectaculoase cu obolul fanteziei sale simpatetice. Ar fi echivalentul unei situații severe, în care o tremurare de pleoape, o discretă palpăre suplinesc o spovedanie, indicații testamentare, comprimate până la orgolioasă, pe cât de modesta năzuință argheziană: „un nume adunat pe-o carte”. Sunt telegrame din no man's land, dictate în tangajul unei charonice luntre, și exact într-o Pauză de plâns în teatrul divin (Cala), care se recunosc a fi Fragmente după fragmente, știința iluziei

întru știința/ plânsului relativ (Încă loviri naturale), cu buna speranță consolatorie că undeva încă mai/ respiră armura soarelui pur (Armura soarelui), un puseu apollinic ca un salut transmis din metrou. E o atmosferă stranie, spitalicesc-cazonă, amintind de gimnasticile de „recuperare” (mai puțin conotația politică, cred), din filmul lui Mircea Daneliuc, „Glissando”: Vremea, ca și viața, începe mâine, când vom fi mulți la zidul/ plâsmuirilor antisigurătate. Așa pătrundem în castelul/ voalurilor albe, sincer înconjurați de iluzia pisicilor negre,/stăpânitoare. (Ciopliri). În rest, autoscopiile denotă, când și când, o rimbaldiană înstrăinare/dedublare, un transfer în altcineva/celălalt: Se întâmplă iubire de azi spre ieri. Al cui e străinul/ ce coboară?

(Ajna). Confuzie, alteritate minată de o obosită autoironie: bună anatemă, cineva care/ mă iubește pentru ceea ce nu sunt...(Sămânța). Scrisul devine și o dexteritate/probă în obscuritate: Află-ți sufletul și/ scrie pe întuneric. Ajută! (Scrisul pe întuneric). După ce, și el, rupe gâtul elocvenței, chiar când uzează de niște sentențiozități à rebours, Octavian Mihalcea comunică, în treacăt, câteva „didahii” mundane, parcă posac matheine: Îți spun că noroiul atrage banii, iubirea și moartea (Iris); cum și: Fără plăcere, toți caută/ aur pe tărâmul broaștelor. Bărbații au carnea translucidă./Femeile – mai multe porți cu jar, iarna. S-a oprit ploaia. Ca ideea uitată, în față apare virtutea cariatidelor.(Virtutea cariatidelor). În alcătuirea de herb, poetul are (și) fu-

gare gusturi stendhalienne, pe care le divulgă sub rezerva că „nu a fost să fie”, promițându-și niște reestimări ale câmpului de luptă și, în cele din urmă, armistițiul pe durată nedeterminată: Roșul poartă o mare vină. Încleștată în surâsul formei,/orice întâmplare este veșnică rutină (...) Visez să mă vindec, să/ disec minunea, ca în legenda cultivatorului de umbre. (Numai ce strălucește). Dacă „orice carte este o boală învinsă”, prin „Epicriza”, Octavian Mihalcea și-a negociat, cu notabil profit la bursa evanescențelor (va mai fi fiind, acum, de închipuit, la fel de ușor ca pe vremea când un poet se aventura să exploateze o plantație de cuie?), recolta de umbre din productiva zonă subliminală. Un pașaport elegant, cu vize negre-roșii la vedere.

Vioryny Vintilă

Am fost odată inocenți

Inocența - primul cuvânt care-ți trece prin minte, când te uiți în ochii unui copil. Puri-tate, inocență, sinceritate, iubire și dragoste necondiționată sunt trăsăturile de bază ce caracterizează un copil.

Intr-adevar, copilăria este starea pură a ino- centei; în sufletul unui copil este atât de multă speranță și dragoste încât rănindu-l i-ai omorî surâsul. Copilăria este cea mai puternică armă împotriva răutăților adânc înrădăcinate în inimile oamenilor. La cei mici, naivitatea este in- ocentă; la cei mari, ea este inconștientă.

De ce când ne maturi- zăm ajungem să înlo- cuim iubirea cu ura, inocență cu parsivitatea, sinceritatea cu minciuna sau dragostea cu gelozia. De ce nu putem fi și la maturitate inocenți, iu- bitori, sinceri și empa- tici? De ce ajungem să fim, unii dintre noi, monștri cu chip uman? De ce ne transformăm pe parcursul câtorva ani din suflete pure și frumoase în suflete nepăsătoare, pline de ură, gelozie și invidie?

Sunt oare aceste „ca- lități” genetic impreg- nate la naștere - care sunt în stare latentă pe perioada copilăriei și se trezesc la realitate când devenim adolescenți și maturi? Sau se dezvoltă pe parcurs? Poate acest evil chiar există și își intra în drepturi la înce- put de adolescență și atacă precum o carie su-

fletul uman. Să fie banul rădăcina acestui evil ?

Căutând un răspuns, m-am oprit asupra „Ge- nezei 3” și am descoperit o explicație plauzibilă... probabil cei cu teoria Darwin nu vor fi de acord, dar nu putem ajunge toți la unison, fie- care vede lucrurile prin prisma lui și fiecare are convingerile lui.

Pierderea inocenței, păcatul lor și noile lor ra- porturi cu Dumnezeu și unul cu altul sunt expri- mate prin tema con- știentizării goliciunii. Înțelegem deci că ei nu conștientizaseră până atunci, în inocența lor, că sunt goi, ci li se părea firesc să fie așa și nici nu se gândiseră la lucrul acesta. Acum nu numai că se gândeau la lucrul

acesta, ci erau copleșiți de rușine din această cauză... INOCENȚA a dispărut din acel mo- ment...

Ne-am născut goi și inocenți, dar cu timpul am îmbrăcat diverse haine, mai parsive care s-au mulat pe suflet și au pangarit puritatea avuta odata când eram copii și neprihanirea era ceva natural și firesc...ratiu- nea, sentimentele, resen- timentele și grijile ocupa locul ino- centei, dar prin dragoste și inte- lepciune se poate reveni la o alta forma de ino- centă, mai profun- da decât cea ini- tială pe care am avut-o când eram copii. Când ne maturizam, cuvinte ca ino- cent, puritate, candoare și castitate devin demodate și sunt

uitate într-un raft prafuit al timpului trecut.

Când plangem, invo- luntar, ne întoarcem la ino- centă, lacrimile fiind o forma de ino- centă a re- voltei acumulate în noi. Ino- centă copilariei, fuse și se duse, este irecupe- rabila, nu o mai putem updata când ajungem maturi, dar prin dra- goste, inte- lepciune și ra- tiune se poate gasi sensul ei inefabil.

Așadar, noi suntem ino- cenți, nu suntem vi- novați cu nimic... sun- tem niște victime, niște urmași ai unei situații nefericite, a unei decizii greșite, a unei curiozități tragice din care se pare că nu mai exista ieșire. Eva e de vină și, of co- urse, șarpele... Așa o fi?

Cum ne putem rein- toarce către ino- centă pierdută?

Love, Devotion, Fee- ling, Emotion?

Poate prin: „love”, „devotion”, „feeling”, „emotion”.

Crăiasa florilor (Liane)

George Roca, Australia

Ochii tăi tainic univers,
Ca două flori de albastrele,
Obraji-ți proaspeți – doi bujori,
În păr ți-am împletit vioarele.

Pe la urechi ți-am atârnat
Buchete mici de lăcrămioare
Și maci pe buze eu ți-am pus,
Eterna dulce sărutare.

Pe sânii-ți proaspeți de fecioară
Am pus doi crini, sub braț zorele,
Pe pânțele inimi din frezii
Însăgetate cu lalele.

Mai jos întins-am o garoafă
Iar pe genunchi, pusu-ți-am roze,
La glezne albe flori de nufăr,

și între degete, mimoze!

Pe alba pernă pus-am cale
Și mândre flori de paradis...
Părei o zână minunată
Parcă venită dintr-un vis.

Așa împodobită-n flori,
Ești cea mai splendidă mireasă
Privindu-te eu te ador
Iubito, dulcea mea crăiasă!

Ion Pop - În fața...

Continuare din pagina 16

zbuciumului veșnic, urmează rândul poetului, care speră ca prin spovedanie, să obțină, dacă nu mântuirea, măcar o abluțiune purificatoare: „Eu, unul, ce era să-i mărturisesc? / (...) / despre micile mele mari dureri, / (...) / Multe am mai îndurat eu sub patrafirul stelar / (...) / Nădăjduind, desigur, / un timid început de mântuire. // De mă auzi cumva, cum te-am auzit eu, / spală-mă, totuși, apă curată și răcoroasă, / spală-mă măcar tu, dacă poți.”

Meditația în fața mării implică reculegere, smerenie, îndemnându-te să-ți faci bilanțul vieții: „E foarte multă, ciudat de multă liniște-n mare, - / inima mea pe țărm / e singura care face zgomot.”

Sacralitatea naturii, omului și a Demiurgului se petrec sub semnul suferinței. Neodihna obsedantă a mării induce grozăvia spaimei extincției ineluctabile.: „Parcă – aș dori să o văd înghețată, / să-nceteze odată să mă-nspăimânte, - / (...) Dar de ce mă cuprinde oare imediat / un alt fel de frică, mai mare, / pe când mă gândesc, din nou speriat, / la valuri moarte, și în mine și-n mare, / ce s-ar putea să nu-și mai revină?”, (Vers clasic)

Teama de moarte provine din amenințarea cu depersonalizarea: „... la sfârșitul sfârșitului, / voi fi pedepsit pe nedrept / să uit tot ce am fost, / să nu-mi mai aduc aminte / de ceea ce am fost obligat / să păstrez în memorie.”

Sinceritatea afirmației provine din bunul simț al omului superior care nu dorește să șocheze prin atitudini curajos-cabotine și expresii injurios-revoltate la adresa Dumnezeirii, atât de practicate de postmoderniștii violenți da astăzi.

Teama sinceră de „marea trecere”, dobândește în poezia Cina, neliniști și ritmuri blagiene: „Mi-e teamă, Doamne, / de-o rană mai mare mi-e frică / în care-aș putea îngheța. / cu sângele curs de pe limbă, / cu trup frânt și cu inima grea, / vorbind despre mine cu spaimă, / ca despre altcineva.”, iar în poezia Edict, spaima se amplifică pe filiera Radu Stanca (“Ce mă-ngrozește e: primul minut, / primele zile, cel dintâi mileniu / Pe care-l voi petrece acolo mut / Legat la ochi de-ngrozitorul geniu” (Ce mă-nspăimântă - Radu Stanca): „Închide fereastră repede. Să nu-ți pară / că auzi / dangăt de clopote-n mare, / că vezi / sicrie în aerul ca de pământ, / ori cenușă în urne, prin vânt.” (Edict – Ion Pop)

Amenințarea mării devine insuportabilă: „Nu sunt sigur că aș putea trăi / toată viața pe-un țărm de mare, - / n-aș fi în stare să fiu filosof în fiecare zi, / (...) // De aproape șaptezeci de ani mă întreb, de asemenea, / dacă aș putea trăi, tot timpul, / în mine și cu mine.” (Nu sunt sigur) și mai exact: „Nu știu de ce, acum, / când stau cu spatele la mare, / mă simt parcă pus la zid.” (La zid)

În consecință, întorcerea poetului acasă devine iminentă: „În curând, mă voi despărți de tine, mare, / de tine, Golf al paradisului, întorcându-mă / în continentale purgatorii.”

Volumul se încheie cu poezia Reflux: „Oricum, mare, / în ora asta, a refluxului meu, / te rog să-ți aduci aminte / de ruda ta de pământ, săracă. / Mă încred în tine, în buna ta memorie, / a ta, care ești mai toată cer și știi probabil / aproape tot ce se petrece / în mintea lui Dumnezeu. // Adu-ți aminte și de mine, mare, / nu mă uita, mare.”

Între momentele marine evocate revin, ca un leitmotiv, imaginile peisajului deluros al Ardealului: „În spatele meu sunt pini și măslini, iar mai departe, / în memorie, peste munți, / păduri de fag și stejar în toamnă” (Octombrie), iar apa sărată a mării, precum și lacrimile îi amintesc salinele din regiunea natală. Nu lipsește nici amintirea părinților: în verticalitatea pinilor de pe țărm, autorul regăsește demnitatea

tatălui, iar poezia Cu o piatră în mâini, este dedicată sacrificiului mamei care și-a bătătorit mâinile muncind pentru ca el să devină un intelectual cu mâini fine, delicate, apte să manevreze cărțile.

Surprinzător, în poezie, Ion Pop, teoreticianul avangardismelor, nu se lasă influențat de experimentele lirice moderne. Probabil, ca ardelean neaoș, inerția tradiționalistă poate-jează puritatea sufletului. Lirica lui Ion Pop reprezintă, pentru autor, acel centru sacru al regăsirii de sine, în care comunicarea cu divinitatea devine posibilă, așa cum teoretiza Mircea Eliade.

Rondel cu Murg Delia Stăniloiu

Murgul meu, albă copită
În vers face azi popas
Cu-o voință nărvită
Mă târăște prin Parnas.

Murgul meu, cu grea ispită
Nu mă lasă să am mas
Și mă ține zălogită
Într-o aulă-n Parnas.

Murgul meu cu rima-n "ită"
Îmi face viața pripas
Și mă ține risipită-n
Fantomaticul Parnas.

Murgul meu e un... Pegas.

**Vavila Popovici,
SUA**

Restaurat ca un sit al Memoriei nu mult trans-figurative, cât realist scrutător, sit-ul - carte, din care inteligența senectuții, înnobilită și decantată de arderile suferințelor - din perioada dictaturii, dinainte de exilul în S.U.A., romanul „Preaplinul tăcerilor” - este, unul al despresurării marilor tensiuni suferite într-o viață, prin mărturisiri și mărturii de dinainte de emigrare, de ceea ce pentru mulți români pare a fi un Canaan, după exodul peste ocean. Cartea a apărut românește, în Statele Unite și desigur este una parabolic - evangheliară, așa spune cumva profetică, dacă înțelegem că istoria se repetă, după comunismul evocat de Vavila Popovici, milioane de români sunt siliți la un nou exod spre „canaanurile” occidentale. Cartea fiind una a regresiei în memorie, a evocării fluente, a fost desigur și a descărcării aceluia „preaplin” - adică a traumaticelor, frustranțelor reprimări - din frică, din oroare,

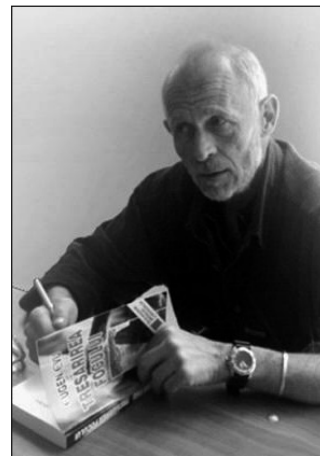
Un roman cu cheie inițiativă

Eugen Evu despre:

Preaplinul Tăcerilor (Viața în comunism)

din instinctul auto-apărării Ființei feminine - familiale... de soție ajunsă în văduvie... Povestea curge fluent, cu un stil alert și în spirit creștin tradițional, al Originii d-sale, bucovinene... Cred că în acutele schimbări de paradigme din literatura actuală, cel puțin în România unei culturi implozive și deviaționistă - altfel, în critica unui roman auto-biografic mai ales, pe fond clasic, NU ARE ROST să repovestească „sfătuitor” și cum se-ntâmplă „școlărește”, didacticist, cartea distinsei doamne... Așadar calea bună ar fi să ÎL CITEASCĂ direct, sau prin internet, cei ce vor să înțeleagă ce a fost nu demult cu „noi”, ca popor - experiment - mai ales după ultimul război, și, să extragă din cartea-inițiativă a autoarei, iluminare și har - spre a le fi pilduitor. Romanul este de profundă morală creștină, prin sinceritatea mărturiei și prin buna lecție a descrierii fără ținte estetizante, așadar este un roman - neo - testamentar în sensul teologic. Cum autoarea a avut primele încercări literare încă din țară, dinainte de exil, este greu pentru

mine să disting cărui public anume îi este adresat - atât celor de „acasă”, cât și diasporei, desigur... Meritul d-sale este - consider - că „grupul - țintă” al scrierilor suntem noi, ceilalți care scriem, românii de pretutindeni! Tulburător, cartea probează că „strămutarea” trupeză în alt spațiu Vavila Popovici scrie într-un stil alert, captivant și cu nerv narativ aproape telenovelistic, iar zona unde îl situez, este cea a cărții creștine, unde gestul cărții este gestul preotesei, al Mamei Dolores, cumva... Am citit și cunosc multe cărți de mărturie - mărturisitoare ale unor români din diaspore... Diverse ca stil, dar cu aceeași țintă în fond teologică sau teosofică, indiferent de apartenența confesională. La urma urmei, romanul de acest tip este: 1) catarsic, decantator de „preaplinul” memoriei reprimite - subliminate, să-i spunem memoriei FREATICĂ; 2) demn a fi comunicat - cuminecat cu scop de învățătură și adevăr istoric restaurat... Este ora mărturiilor și a mărturisirilor impregnate de empatia inconfundabilă a unei vieți

trăite dramatic dar DEMN, exemplar, așadar modelator pentru sufletele deschise și sinergice, într-o lume accelerată a corupției, așadar a unei NOI STRICĂCIUNI.

Concluzie: Poate că „preaplinul” este nu atât cel al memoriei raționale, agitându-se în zonele subconștientului și prin scriere, evocare, autoarea, aflată la o vârstă venerabilă, ni se confesează din irepresibilă impulsie psihică de apărare, de luciditate: nu doar celor personale, ci în extenso, ale unei memorii colective frustrate bestial de Monstrul Istoriei. Povestea - parabola romanului este astfel nu doar a cuiva, ci a mai multora. Iar monstrul istoriei este monstrul perpetuat divers, disimulat, camuflat sau explodând hidos la răscruci, monstrul Puterilor manipulatorie, „secret - serviciile” - care fac și desfac... lumea. Arta epicii Vavilei Popovici este cumva a unei recalibrări consolatoare, între trup și duh; scriere epifanică, în sensul filosofic al lui Noica. Arta care tămăduiește pentru că e clădită prin confesiune pentru urmași, prin creștință într-un Rost ►

Marina Ilie

Mereu mi-am dorit să văd lumea. Întotdeauna am știut că ea e mare. Cred că în altă viață am văzut-o pe toată, de fapt, sunt aproape sigură, căci nu sunt curioasă să o descopăr, ci mi-e dor de ea.

Aș pleca într-o zi către toate acele locuri ce știu sigur că mă așteaptă de mult timp. Nu le voi dezamăgi! Le voi vizita din nou pe toate! Aș pleca în teneși și mi-aș lua doar sufletul cu mine. E îndeajuns de bogat încât să nu mai am nevoie de nimic altceva.

► superior cunoașterii raționale.

Iată cum o existență mărturisită cu har și o anume efuziune lirică de tip romantic story, euharistică, suie pe verticala morală a ființei de mister care freacă în chivotul memoriei. Un roman deloc mistic, un roman religios, menit a se transmite celui ce va primi, evlavie și smerenie față de o existență demnă, a omului care NU se depeizează: își arde încredințat etapele - vârstele și suferințele purificatoare: din preaplinul holistic al Memoriei.

Proze confesive

Teneși și-un suflet

La numai 15 ani, Marina Ilie surprinde printr-o maturitate profundă și o sensibilitate pe măsură. Textele ei pendulează între poemul în proză și poezia adevărată. Discursul liric, bine structurat în tablete memorabile, reflectă atitudinea autoarei de interogație, de uimire în fața spectacolului lumii, de descoperire a luminilor, dar și a umbrelor existenței.

Fiecare lucru, fiecare întâmplare sunt pline de semnificații ascunse pe care autoarea le descoperă cu bucurie și de multe ori cu tristețe....” Ce trist! Ce trist că lăsăm teama să stea între noi și nimicurile ce ne înconjoară, între noi și fericirea noastră.”

Eul liric se regăsește într-o lume eternă în care viețile se succed firesc pentru a se întrupa în clipa prezentă. Dorul existențelor anterioare se întrupează în ființa autoarei, constituind un imbold perpetuu întru găsirea frumosului și a binelui....”Aș pleca în teneși și mi-aș lua doar sufletul cu mine (...) eu, o mereu către frumos, bun și curat....visătoare.”

Prozopoemele Marinei Ilie au un tonus optimist pentru că”...întunericul nu-i mai puternic decât mine. În timp ce eu îi deslușesc fiecare detaliu, el nu-mi poate pătrunde ființa cu nici măcar o rază. În trupul meu(...) trăiește lumina.”

Ținând cont de ceea ce face acest copil în căutare de sine și de frumos, sunt încrezător într-un viitor de succes în literatură. Bine ai venit printre poeți Marina! Nu vei fi singură.

Mircea Drăgănescu

Aș trece prin fiecare colțisor al sfericului Pământ.

Pământul! Bătrânul meu prieten! El va fi

Un enunț despre depeizare și un enkomion

Suntem pe meridianele lumii într-o criză fără precedent - a depeizării, a precipitării barbare a smulgerii din Origini, prin strămutări masive de populații, mult mai mari decât cele precedente. Înstrăinarea e mai gravă decât cele din exodul biblic, multiculturalismul și teza globalizării sunt utopii care eșuează în tragismul de-identificării. Omul neosălbatic va fi unul ciborgic, cu suflet rece și

sub dictaturile legilor strâmbe, discriminatorii. Din termen lung, acesta este efectul prin milenii al cenzurii Elohimice (Geneza, 6-8) a „amestecului limbilor” și împrăștierii în lume, „ca să nu ajungă omul asemenea nouă și să se urce la ceruri”. Toate paradigmele se ciocnesc și se devoră reciproc. „Noua ordine” este cea a temerii, necum a iubirii (divine), în umanitate. Științele decad și ele în religiozitate, sectarism și disoluție, sadomasochistă: relația patologiei călău-victimă, este un principiu dezor-

mereu cu mine, îmi va arăta drumul către toate și va împărți cu mine hrana, bunătatea și minunile lui, așa cum a făcut de fiecare dată. În fiecare noapte mă vânel cu stele și-mi va pune sub cap iarbă gătită cu mărgel de rouă, iar în fiecare zi îmi va scoate în cale un nou partener de drum: un delfin, o floare, o rândunică, un porumbel, poate chiar și un licurici.

Va fi frumoasă călătoria mea! Știu asta! Teneșii oboșiți se vor rupe și-i voi îngropa pe o plajă, sub nisip fierbinte și strălucitor, printre scoici care să le cânte despre mare și despre viața din ea, iar sufletul se va-nbogați cu toată bogăția lumii de aici de jos și va urca nerăbdător și împăcat către lumea albă și bună de sus.

Călătoria va fi viața pe Pământ, teneșii trupul, sufletul suflet, iar eu doar o mereu către frumos, bun și curat... visătoare.

donator... Ferice de cel ce rămâne limpede, oriunde ar fi, cel undeva născut: omul călător în sensul invers al Timpului... Este concluzia după recitirea cărții Vavilei Popovici, căreia îi mulțumim pentru darul cărții. Recomand cui primește această carte.

Cititorilor români le recomand și excelentele eseuri ale Vavilei Popovici, în care vom distinge axiomatic ceea ce domnia-sa practică literar în roman, sau în poezie: un sens al re-devenirii umane întru divinitate.

Euforia de a exista

o nouă expoziție de pictură a Lianeii Saxone-Horodi

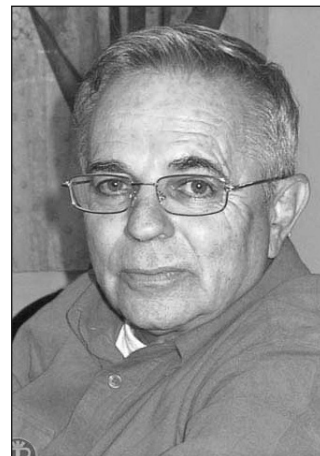
**Roni Căciularu,
Israel**

Pictorița Liana Saxone Horodi a deschis o nouă Expoziție. Puțin cam „peste mână”. La Neșer. Acolo unde se face berea cu același nume. Pe mine m-a atras acolo „hameiul” artei. Știam că voi avea clipe de încântare. Liana Saxone Horodi e o garanție! Și nu m-am înșelat.

Am găsit sala de expoziție goală. Adică fără oameni. Tumultul pereților însă, era fascinant. Se aflau în treabă 34 de tablouri noi, din etapa aceasta, care înseamnă, pentru L.S.H., „revenirea de dincolo”, căci artista a trecut, cu doi ani în urmă, o operație pe cord deschis. Nu prea i-a plăcut „dincolo” și s-a reîntors la lumea ei. Și a noastră, desigur. Și iar s-a apucat de pictat. Cu mai multă pasiune, cu patimă, cu dor. E tot ea, artista sensibilă pe care o știam, dar parcă e acum mai sus de sine însăși. Găsim din nou, în pânzele ei, zbateri dramatice și melancolii ascunse, dar optimismul său e de nezdruncinat, iar culorile de pe pânze vorbesc din plin despre acest aspect. Fire dinamică, explozivă, surâzătoare, nu o dată cu șoaapte ascunse în priviri,

L.S.H. cunoaște bine durerea lumii, dar și farmecul clipei, permanent fiind îndrăgostită de oameni și de natura din jur. Viața din prejmă îi vorbește sufletului ei – și copacii în felurite ipostaze, și zidurile caselor cu patina vremii, și interioarele, covoarele, vasele din ceramică, cerul – cu care uneori dialoghează prin crengile copacilor...

Am revăzut cu aceeași încântare „Casă la țară”. Mi s-a lipit de suflet! Cum mai scrisesem, această casă obosită, cu fațada din vremuri mai vechi, cu peretele scorjit, cu o patină a timpului care ar trebui să indispuină, deși nu se întâmplă astfel. Sub modestul umbrar de frunze și ciorchini, ușa de lemn vopsită în albastru, cu nuanțe, cu degradeuri și cu clanta ruginită, stă închisă. Fereastra cu obloane albastre stă și ea închisă și nu lasă la vedere vreun chip de față, sau, mă rog, un ori ce fel de chip... Trecerea timpului, nostalgia trecutului, durerea (dulce) a clipei care a fost... Intreaga poveste, cu aparență de tristețe, are subtextul culorii, care nu-ți îngăduie să aluneci spre melancolie. Dragostea de a fi, de a exista, dincolo de trecerea tim-

pului, deasupra sa, fie și măcar prin amintirea unei lumi ce-a fost, dă lumini de bucurie sufletului păcătos de nostalgic. Iar dacă afirm că meșteșugul pictoriței ne înfioară și ne satisface setea de frumos, prin universul artistic al expresivității cromatice, al pastei pline și pregnante, al îmbinării armoniate a „petelor de culoare”, al contra-punctelor și liniilor și luminilor și umbrelor - ele impunând atmosfera trăirilor artistice – când afirm toate astea nu spun o vorbă goală. În liniștea sălii de expoziție a Casei de cultură, privind picturile semnate de L.S.H., mi-au venit în minte, și de data asta, versuri știute și frumoase. Apoi, din nou, parcă am auzit o doină și un cântec de „cleizemer”. Mi s-a părut atunci, încă o dată, că strălucitul Mirel Reznicea cânta la vioară „A idișe mame” și „Ciocărlia”...

Aici ar trebui să mă opresc. Dar, cu orice risc, nu o voi face. Trebuie, numai că trebuie să vă spun câteva cuvinte despre o altă pânză, excelentă. Se intitulează „Fereastra

EXPOZITIE DE PICTURA

Liana Saxone-Horodi

NEŠER - ISRAEL 2012

Poeme de Cristina Ott

Răbdare

Răbdare, până aleargă
Toți norii după soare
Și-un curcubeu să spargă
Ultimul strop de mare.

Răbdare ca să treacă
Un șir de nouă luni,
Lung, cât să-mpletească
Un prînt, doar din minuni.

Răbdare ca să treacă
Timpul ce nu-l dorim
Fără să știm dacă
Chiar vrem să ne grăbim

E greu să găsești ritmul
Inimii să bată
Dacă-a alungat timpul

De fiecare dată.

Doză de rutină

O pată de culoare
Pe un cer cenușiu,
Măcar o mică floare
Pe un câmp auriu.
Un strop de apă rece
Într-un deșert de foc;
Nici când să nu mai sece
Paharul cu noroc.

O pajiște cu fluturi
Ce zboară fericiți.
O noapte cu săruturi
De buzele-ți fierbinți.
E ce-ar putea trezi
O rază de lumină,

Din negre letargii
Și-o doză de rutină.

Ai plecat...

Ai plecat...
Și toamna bogată
Se scutură udă și plouă
În privirea mea,
Pe strada iubită
Unde-odinioară-mi jurai
Dragostea ta...

Ai plecat...
În urma ta,
Și vuietul nopții își varsă
amarul
În inima mea,
Ce acum se îneacă
În apa lacului din parcul
Ce pentru noi trăia.

Ai plecat...
În urma ta,
Și roua dimineții se-
mbracă-n furtună
În camera mea,
Unde chiar și podeaua
Mocnește încă surdă
Gândind la talpa ta...

► deschisă". Un interior în mov, o cameră, undeva la țară, în mijlocul naturii. Prin fereastra deschisă – copacii verzi, în degra-
deuri armonios nuan-
țate, împreună cu alții, desfrunziți, îmbrățișând, mai încolo, o casă cu acoperiș de țiglă. Ca-
mera aceasta, din care pictorița privește afară, este, probabil, un loc unde un scriitor, un cri-
tic, sau un eseist (cu ma-
șina de scris pe masa din mobilă veche, în stilul unei alte vremi) se re-
trage, împreună cu încă cineva, poate o pictoriță cu un nume ca cel al Lia-
nei Saxone-Horodi - pentru liniște și creație. Trec peste încă destule amănunte semnificative, ca să notez că ceea ce im-
presionează aici în mod deosebit, este culoarea mov, un mov special, care îmbracă pereții și geamurile ferestrei. De fapt: mov plus albastru, plus bleu marin, plus alb

și galben și maro. Este o euforie de mov, care, fără să vreau, mă duce cu

tit cu o anume luminozi-
tate, cu puțința evadării dintr-un cotidian mono-

gândul la un anume sim-
bolism, la un Bacovia transplatat în alt mediu, nespecific lui, ba chiar invers sieși, împle-

ton și ucigător. Tempe-
ramentul și sufletul artistei străbate, se im-
pune, se transmite opti-
mist, într-o poveste

minunată a dialogului dintre cele două medii – din exterior, al naturii fremătătoare și din interior, al liniștii medita-
tive.

În ansamblu – o ex-
poziție minunată. Far-
mecul acestor tablouri e dat de un numitor comun: culoarea, expresivitatea, percutanța. Ar-
tista marchează acum, fără îndoială, o etapă su-
perioară a creației sale. Ea este mai elocventă prin exprimarea sa și, to-
todată, mai puternică ar-
tistic. Ea vorbește sufletului nostru cu ule-
iuri pline, puse pe pânze cu energie bine filtrată și cu subtilitate contex-
tuală. O astfel de expozi-
ție, sunt convins, trebuie să fie adusă în cât mai multe locuri importante!

Ar mai fi de comen-
tat, desigur, și alte ta-
blouri, dar spațiul de exprimare trebuie să lase loc și pentru alte su-
biecte... Poate cu un alt prilej.

Mihai Eminescu

legenda sufletului românesc

Manuela-Elena Dragoș

În ziua de 17 ianuarie 2012, la sediul Școlii „Vasile Cârlova” din Târgoviște s-a desfășurat simpozionul județean „Eminescu – legenda sufletului românesc”, proiect inițiat de Școala „Vasile Cârlova” și Casa Corpului Didactic Dâmbovița, prin bibliotecarii Popa Magdalena și Dragoș Manuela-Elena, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Dâmbovița.

Simpozionul a fost deschis participării cadrelor didactice, bibliotecarilor școlari și elevilor din învățământul preuniversitar dâmbovițean.

Evenimentul fost structurat pe trei secțiuni:

- secțiunea pentru elevii claselor primare – concurs de prezen-

tări Power Point;

- secțiunea pentru elevii claselor V-VIII – concurs de creații literare și plastice;

- secțiunea pentru cadre didactice și bibliotecari a avut ca teme: Interferențe eminesciene în literatura română și literatura universală, Eminescu - între mitizare și denigrare, Influența Schopenhaueriană în opera lui Mihai Eminescu.

Acțiunea și-a propus promovarea valorilor culturale, secțiunile adresate elevilor urmărind valorificarea potențialului intelectual și creativ al acestora.

Manifestarea a reprezentat o oportunitate pentru realizarea unui schimb de experiență între cadrele didactice din județ, pornind de la premisa că eficiența actului educativ constă în împletirea

stânga - Costache Tatiana
directorul Școlii „Vasile Cârlova” Târgoviște
dreapta - Ionescu Ecaterina
profesor pentru învățământul primar
la Școala „Vasile Cârlova” Târgoviște

tendințelor tradiționale cu cele moderne și prelucrarea informației care să se plieze pe cerințele societății moderne.

Simpozionul a prezentat un real interes, atât în rândul cadrelor didactice și bibliotecarilor din județul nostru, cât și a cadrelor din afara județului.

Apel umanitar

După Dumnezeu, cu neștiutele Sale căi, doar oamenii buni își mai pot ajuta semenii aflați la necaz. De un asemenea sprijin are nevoie și micuța Maria-Roxana Buftea din Pucioasa, județul Dâmbovița, în etate de numai 6 ani, căreia la vârsta de un an i s-a depistat o gravă anomalie cardiologică.

De atunci a fost tratată medicamentos la Spitalul „Fundeni” din București. Boala a evoluat însă, și la acest moment se impune o urgentă și delicată intervenție chirurgicală pe cord deschis, fapt ce presupune importante cheltuieli financiare.

Familia Buftea, compusă din tată, mamă și trei copii minori, locuiesc cu chirie și subzistă din veniturile realizate de către capul familiei, Ionel Buftea, muncitor temporar.

La acest moment critic nu există nicio șansă ca prin forțe proprii, familia să acopere costurile nece-

sare acestei vitale operații. Ea face de aceea un apel de suflet către cei care vor și pot să intervină în salvarea Mariei-Roxana, orice sumă fiind binevenită.

În acest sens s-au deschis pe numele lui Ionel Buftea, la BCR Pucioasa, următoarele conturi:

LEI: RO60RNCB01320008477500003

EURO: RO33RNCB0132008477500004

Telefon de contact: 0724 452 091

DUMNEZEU SĂ VĂ RĂSPLĂTEASCĂ!

A X-a ediție a Festivalului Național de Satiră și Umor „Zâmbete în prier” de la Vișeu de Sus

Anca Goja

Până în luna martie 2012, umoriștii români își pot trimite creațiile la concursul de epigrame, concursul de parodie și concursul de volum organizat în cadrul celei de-a X-a ediții a Festivalului Național de Satiră și Umor "Zâmbete în Prier", care va avea loc la Vișeu de Sus în perioada 21-22 aprilie.

Temele concursului de epi-

grame sunt două:

■ „Lenea e cucoană mare/ Care n-are de mâncare” (3 epigrame)

■ „Școlarul” (2 epigrame) Cuvântul trebuie să apară obligatoriu în catrene.

Pentru concursul de parodie, concurenții vor pritoci o parodie la poezia „Cântăreți bolnavi” de Lucian Blaga.

În cazul ambelor concursuri, lucrările vor fi trimise în trei exemplare cu motto și plic închis, în care se vor arăta identitatea, adresa și datele de contact, până cel târziu în data de 23 martie, pe adresa: Lucian Preța, Casa de Cultură, str. 22 Decembrie nr. 3, Vișeu de Sus, județul Maramureș, cod 435700 cu specificația "Pentru concursul de epigrame" sau "Pentru concursul de parodie". La concursul de volum, inclusiv an-

tologii, pot participa volumele de umor (epigrame, fabule, proză scurtă etc) tipărite în perioada aprilie 2011 - martie 2012. Lucrările vor fi trimise în două exemplare până în data de 15 martie, pe aceeași adresă, cu specificația "Pentru concursul de volum".

Concurenții pot participa la toate secțiunile concursului, fără restricții. Informații suplimentare se pot obține la telefoanele: 0262-354131, 0262-354639 sau 0741-099253.

Festivalul Național de Satiră și Umor "Zâmbete în Prier" este organizat de Casa de Cultură Vișeu de Sus, Cenaclul de Satiră și Umor "Pupăza" al instituției, Consiliul Local și Primăria Vișeu de Sus, Asociația Cultural-Turistică "Hiperboreea", Despărțământul Vișeu-Iza al Astei și Muzeul de Istorie și Etnografie Vișeu de Sus.

O explicație

Rubrica nouă „Colaboratori principali” din Caseta redacțională de mai jos a fost întocmită fără acceptul prealabil al unora dintre componenții ei. Cei care consideră inoportun acest fapt, pot interveni pentru scoaterea din rubrica respectivă.

De asemenea, îi rugăm pe cei care i-am omis să ne sesizeze, dacă doresc, pentru a-i insera alături de noi în caseta revistei Climate literare.

Cu toate scuzele și fără resentimente.

Ion Iancu Vale

Adresa redacției principale:

Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B, ap. 23, Târgoviște, România

Telefoane: 0722 702 578, 0741 732 122

E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Redactor-șef (fondator): Mircea Cotârță

Redactor principal (fondator): Sebastian Drăgan

Colegiul redacțional: Gheorghe-Valerică Cimpoca, Grigore Grigore, Gheorghe Palel, Florea Turiac, Lucian Constantin

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Iași, Suceava, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești;

Alte țări: Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Republica Moldova, Serbia, Spania, S.U.A., Ucraina.
Fotoreporter: Tiberiu Ruscescu.

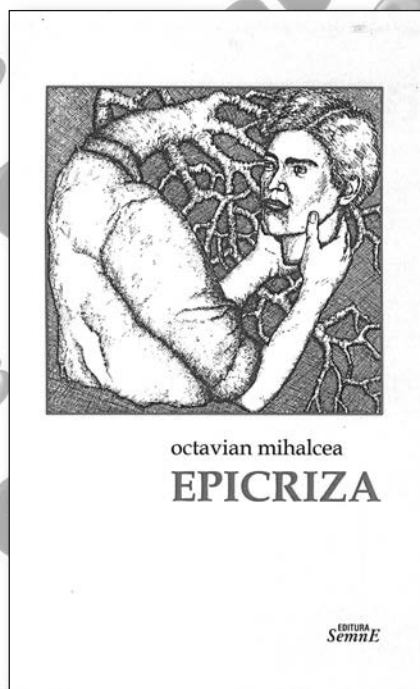
Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Mihai Ardeleanu, Eugen Axinte, Iulia Barcaroiu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Melania Cuc, Mircea Drăgănescu, Eugen Evu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Mirel Horodi, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vârlan Neamțu, Emil Persa, George Petrovai, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Claudia Serea, Dorel Shor, Delia Stăniloiu, Victor Sterom, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Raquel Weizman.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Tehnoredactare: Florin-Lucian Dragoș ■ 0730 863 602 ■ dragosflorinlucian@gmail.com ● Culegere text: Reta Sofronie ● Corectură: Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Apare sub egida Consiliului Județean Dâmbovița prin Centrul Județean de Cultură Dâmbovița și cu concursul Fundației „Renașterea Pietroșiței - Ruralia”

Cărți noi în biblioteca revistei Climare literare

